

# SLOVENSKI

# Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisna podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Budi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon 23-522 do 23-526. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-453, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 60 K.B.S.Z.367. — Mesecna naročnina 120 din.

## Kardelj in Ranković sta obiskala likovno razstavo v Moskvi

MOSKVA, 11. nov. (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in podpredsednik Aleksandar Ranković sta danes obiskala razstavo sovjetske likovne umetnosti, posvečeno 40-letnici Oktobrske revolucije. Razstavljenih je več sto del sovjetskih umetnikov, od katerih mnoga prikazuje oktobrske dogodke. Sinoidi je podpredsednik Kardelj prisostvoval izvedbi 11. simfonije Šostakoviča v moškem konservatoriju, ostali člani jugoslovanske in partijske delegacije pa so obiskali razna moskovska gledališča.

## Čestitke in zahvale

Beograd — Predsednik republike Josip Broz — Tito je dobil od predsednika Izraelskega države Isaca ben Zvija brzojavko, s katero se mu zahvaljuje za čestitke ob pomni izvolitvi za predsednika Izraela.

## AVSTRILJSKO-MADZARSKI ODNOSI

# Želja po izboljšanju

Od našega stalnega dopisnika

DUNAJ, 11. nov. (Po telefonu). Pretekli teden se je na poti iz New Yorka, kjer je sodeloval na zasedanju Generalne skupščine OZN, ustavil na Dunaju madžarski zunanji minister Imre Horvath in obiskal avstrijskega zunanjega ministra Figla. Obisk je minil skoraj neopazno; objavljeno je bilo le kratko sporočilo in še to v vseh listih. Kljub temu pa je razgovor v novinarskih in diplomatskih krogih vzbudil precej zanimanja.

Po eni različni naj bi razgovor pomenil konec težkega spora, ki je dosegel svoj vrhove v oktobrijskih in novembrijskih dneh lanskega leta in ne bi bil izraz želje obeh držav, da bi normalizirali svoje odnose, ki so bili tekom zadnjega leta večkrat v resni nevarnosti. Razlagali te verjame lahko navajajo v svoji prid le malenkostne rezultate razgovora, kot je na pr. ponovna točna določitev skupne meje, da bi se ognil nadaljnji občujni incidentov, konec medsebojnega obtoževanja v tisku in podobno. Ti poudarjajo, da gre za dolgotrajen proces, ki se je začel z razgovorom Figl-Horvath.

Druga verzija pa pravi, da je bilo srečanje Figl-Horvath bolj v znaku ponovitve starih priobito kot pa konstruktivnega prizadevanja za rešitev spornih vprašanj. Nekateri avstrijski krogovi označujejo srečanje za hladno in docela brez koristi. Avstrijski zunanji minister da je govoril o spopadkih na meji in o meji sami, ki da s svojimi minskimi polji in tmežari na strel pripravljenimi stražarji ogroža obmojno prebivalstvo. Kolikor sta oba ministra daleča tudi trgovinske odnose, so bila vprašanja je postranskega pomena.

Horvath pa je po drugi strani ponovil obtožbe, znane že iz madžarske Bele knjige in izražajo obžalovanje zaradi sovražnega stališča avstrijske delegacije do Madžarske, ki da je prišlo do izraza na zasedanju Generalne skupščine OZN. Govoril je tudi o delovanju emigrantskih skupin in organizacij, o radiu Svobodna Evropa in njegovih ekspoziturah na Dunaju in v Grazu in o vprašanju vrnitve madžarskih mladoletnikov, ki jih je v Avstriji še zmeraj okoli tisoč.

Če so se istodobno pojavila poročila o izboljšanju odnosov med nekdanjima sestavnima deloma dvojne monarhije, je to pripisati vplivom, ki s sestankom samim nimajo nobene neposredne zveze. Tudi najhujši spor; se sčasoma celo brez posredovanja omlilo, s čemer pa seveda ni rešeno, da gre tu samo za vpliv oddaljevanja od bolečih dogodkov. Madžarski emigranti so za obletnico oktobrijskih dogodkov priredili na Dunaju nekaj demonstracij, ki jih je avstrijska policija budno nadzorovala in ni dovolila, da bi prekoračili dopust-

## VREME

Stanje 11. novembra: Področje nizkega zračnega pritiska nad Sredozemljem se pomika proti vzhodu. Nad našimi kraji prevladuje v vseh višinah vzhodno struante, ki dovaja prehodno nekoliko hladnejši zrak.

Napoved za torek: V glavnem suho vreme s sremenjivimi oblačnostmi. Temperaturna bomo med 7 in 7. v Primorju okoli 10, največje dneвне med 11 in 17 stopinjami C.

## DRUGI SATELIT SE VEDNO KROZI OKOLI ZEMLJE

# Ugibanja o prvem potniku

List »Unita« piše, da je Lajka »poginila za na predek človeštva« — Razna ugibanja ali je Lajka poginila ali jo je vrglo iz satelita — Priprave za izstrelitev tretjega sovjetskega satelita — V vesolju krožijo sedaj tri nova telesa: dva satelita in del raketne prvega satelita

MOSKVA, 11. nov. (Tanjug). Po sinočnih poročilih, da je drugi sovjetski umetni satelit prenehal oddajati signale, domnevajo v Moskvi, da je satelit avtomatsko odvrnil »Lajko« in aparate, ki so zaznamovali stanje njenega krvnega obtoka, pritisk in dihanje, ter naprave, ki so oddajale podatke o raznih neznanih procesih v vesolju. Se vedno je nekaj upanja, da je Lajka živa in nekateri menijo, da na ozemlju Sovjetske zveze iščejo psico in naprave iz satelita. Nekoliko zmede je povzročilo dejstvo, da je Lajka po štirih dneh nehala dajati znake življenja, medtem ko so šele sinoči poročali, da drugi umetni satelit ne bo več oddajal signalov.

Nekateri domnevajo, da je Lajka poginila že četrti dan in da bo njeno truplo, če je bila odvržena iz satelita, koristilo znanstvenikom pri nadaljnjih raziskovanjih. Prvi satelit je nehal oddajati radijske signale po treh tednih,

ko je bila izčrpana energija dveh kemičnih baterij, drugi satelit pa je »obnemel«, ko so bili podatki o stanju njegovega prebivalca Lajke izčrpani. Menijo, da se je prvi satelit javljal dlje, ker razen radijske postaje ni imel v sebi nikakih drugih na-

prav, ureditev drugega satelita pa je bila bolj zapletena in preračunama na določen čas. V vesolju krožijo zdaj tri nova telesa: dva satelita in del raketne prvega satelita. Razen skopih podatkov o gibanju satelitov, za katera vedo, da bosta po določenem času padla v nižje plasti atmosfere in zgorela, zadnje dni v Moskvi niso objavili kakih posebnih vesti, ki bi potrdile ali preklade govorice o še večjih dogodkih, kot bi bila na primer izstrelitev rakete na mesec.

Glasilko komunistične partije Italije »Unita« pa je objavilo danes poročilo svojega moskovskega dopisnika Giuseppea Boffeja, v katerem pravi, da je bilo v drugem satelitu rezervne hrane za Lajko za en teden in da je bil njen zadnji obrok močno uspravno sredstvo, po katerem »se ne bo več prebudila«.

»Londonski« »Daily Mail« je objavil intervju svojega moskovskega dopisnika s sovjetskimi znanstvenikom Borovodnikovim, ki je tudi povedal, kako je bilo v načrtu, da bo Lajka, če bi v satelitu nehale delovati naprave, ki so ji omogočale življenje, dobila smrtno dozo strupa, da bi bil njen smrtni boj čim krajši.

Londonska časopisa »Daily Mail« in »Daily Express« sta danes objavila poročila njihovih dopisnikov iz Moskve, ki pišeta, da so v Sovjetski zvezi gotove vse priprave za izstrelitev tretjega umetnega satelita. Ravnatelj sovjetskega zavoda za diriganje izstrelke profesor Borovodnikov je izjavil dopisniku »Daily Mail«, da bo izstrelitev novega »sputnika« prva stopnja za polet na Mesec. Tretji satelit naj bi najprej krožil okrog zemlje, nato pa okrog meseca. »Daily Express« na piše, da bo tretji satelit tehtal eno tono.

Jutri bodo v Kjöbenhavnu predvajali film o sovjetskih umetnih satelitih. To bo dokumentarni film o pripravah za izstrelitev obeh satelitov. V filmu bodo pokazali tudi psico »Lajko«, kako jo vadijo za polet

v vesolje. Film je izdelal studio za dokumentarne filme v Sovjetski zvezi.

Stališče ameriškega javnega mnenja, časopisov in uradnih krogov v petih tednih obstoja prvega sovjetskega umetnega satelita in prvem tednu življenja drugega satelita navajajo domneve in tuje opazovalce k sklepu, da se bo vsa ameriška notranja in zunanja politika v prihodnjem obdobju razvijala v znamenju in pod vplivom tega epohalnega dogodka. Presenečenje je nastalo zato, ker je uspeh dosegla država, od katere tega niso pričakovali. Razočaranje nad tem, da so ljudje verjeli, kako nihče v ničemer ne more prekositi ZDA, prepredenost in strah pred morebitnimi negativnimi političnimi, strateškimi in drugimi posledicami — so se zdaj umaknili dobro organizirani množični dejavnosti v smeri pomirjenja. »Naša histeričnost zaradi »sputnika« je slabo vplivala, »Odpočijmo se in prižigaj si cigareto«, »Bodimo gospodarji samega sebe«, pišejo časopisi v komentarjih.



Na povabilo SZDL Jugoslavije je prispela v Beograd delegacija socialistične stranke Arabske preporoda (BASS). — Na sliki Sprejem delegacije na zemunskem letališču.

# Ocena osnovnih sredstev

Predlog zveznega izvršnega sveta za izpolnitev zveznega družbenega plana

Beograd, 11. nov. Zvezni izvršni svet je dostavil zvezni ljudski skupščini predlog odločbe o izpolnitvi zveznega družbenega plana za leto 1957, da bi ga postavil na dnevni red prihodnjega zasedanja zvezne skupščine. S to odločbo bi skupščina pooblastila izvršni svet, da predpiše pogoje in način popravka vrednosti osnovnih sredstev tistih gospodarskih organizacij, ki jim sedanjost vrednost teh sredstev ne omogoča normalne izmenjave. Vrednost osnovnih sredstev (ki služi kot podlaga za izračunavanje amortizacije), določena z ocenitvijo še l. 1953 in 1954, ne omogoča posameznim

gospodarskim organizacijam, da bi v svojih amortizacijskih skladih ustvarila potrebna sredstva za zamenjavo osnovnih sredstev. Tak položaj je nastal zaradi tega, ker so sedanjost cene opreme (naprav in strojev) večje kakor tiste, po katerih je bila ocenjena le v stabilizaciji trga in v nivoju cen. Sedaj, ko je dosežena ustrezna stopnja stabilizacije trga in cen, so dani pogoji, da se ta negativna posledica odstrani s postopno revalorizacijo vrednosti osnovnih sredstev pri posameznih gospodarskih organizacijah. Revalorizacijo bi izvršili postopno letos in prihodnja leta v okvirjih, ki jih omogočajo materialni pogoji v gospodarstvu, da bi ne nastale motnje v stabilizaciji trga in cen.

Z zveznim družbenim planom za l. 1958 bi točneje določili politiko revalorizacije osnovnih sredstev, kakor tudi ukrepe, ki bi jih izvajal na podlagi pooblastil zvezni izvršni svet. S predlagano odločbo bi se v plan vnesle tudi izpremembe glede izkoriščanja sredstev, nadtaj z njim v daljšem razgovoru.

## Diplomatska kronika

ATENE. — Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji: Mišo Pavličević je obiskal grškega ministra za zunanje zadeve Evangelosa Averofa, ki se je pomudil z njim v daljšem razgovoru.

## Počastitev padlih zaveznških vojakov

Beograd, 11. nov. Ob obletnici premirja v prvi svetovni vojni je bila danes na francoskem vojaškem pokopališču v Beogradu svečanost v počastitev vojakov in oficirjev, ki so dali življenje za zmago zaveznikov. Spominski svečanosti so prisostvovali odpravnik poslov francoskega veleposlanstva André Naudy in francoski vojaški ataše Pierre de Froment s članu veleposlanstva, vojaški, letalski in pomorski ataše ZDA v Beogradu, vojaški in pomorski ataše Velike Britanije, letalski ataše Kanade in italijanski vojaški ataše. Navzoči so bili tudi šef protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve Dalibor Soldatič, zastopniki komanda mesta in oddelka za zveze s tujimi vojaškimi zastopniki.

## I. kongres kmetijskih inženirjev in tehnikov

Beograd, 11. nov. I. kongres kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije bo v Beogradu 18., 19. in 20. novembra. Na kongresu bo podanih 19 referatov. Glavni referati bodo: Naše naloge in pogoji za njihovo izpolnitev, vloga socialističnega sektorja v razvoju kmetijstva, O problemih uporabe mehanizacije v kmetijstvu ter Kmetijska služba in vloga kmetijskih strokovnjakov. V drugih referatih bodo obravnavali najvažnejše probleme poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in vinogradništva. Kongres kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije se bo udeležilo okoli 2000 delegatov iz podružnic in zastopnikov institutov, vzornih posestev, fakultet, kmetijskih zadrug itd.

# Gronchi v Ankari

Od našega stalnega dopisnika

Rim, 11. nov. (Po telefonu) Ankara je danes ob pol treh z vsemi častmi sprejela predsednika italijanske republike, ki je v spremstvu soproge — donne Carlo — in zunanje ministra Pelle odletel ob triještiri na devet z letališča Ciampino na uradni obisk v Turčiji. Uradni razgovori se bodo začeli jutri. Italijanski listi potovanja ne pozabljajo prevelike pozornosti, vendar že uvodnik v vladnem »Il Popolo« zadošča, da si človek ustvari približno sliko o poslanstvu, ki ga ima simpatični in vedno nasmejanji šef italijanske republike.

Takole piše: »Med nami in Turčijo ni spornih vprašanih in prav to bo omogočilo državnikom obeh dežel, da iskreno in brez zadržkov izmenjajo poglede na niz problemov. Turčija, ki je članica Atlantiske zveze, in velika sredozemska država, in neposredna sosedja razbrižnega bližnjevzhodnega področja, bo lahko razumela poglede, ki jih ima Italija na probleme bližnjega vzhoda, poglede, ki jih tudi nekateri na Zahodu že začnjenjajo razumevati.«

Poudarje geopolitičnega položaja Turčije kot velike države Sredozemlju opravičuje domnevo, da bo predsednik Gronchi seznanil svoje turške kolege z vsemi italijanskimi pogledi na mednarodna dogajanja, to je s pogledi, ki so bili nekaj časa — do zunanje-politične debate v parlamentu — zapodeni v skupnem imenovalcu »neatlantizem«. Da je bilo pod tem izrazom mišljeno enakopravno vojaško, politično in gospodarsko sodelovanje članic Atlantiske zveze, je v nekem intervjuju povedal zunanji minister Pella. Da je na ta način zamišljeno sodelovanje po nedavnih dogodkih, predvsem pa po obisku MacMillana v Washingtonu, ostalo problematično, ni nobena tajnost v Rimu ali v katerikoli zahodnoevropski prestolnici. Resnejši politični analitiki celo mislijo, da je politični sekretar krščanske demokracije Fanfani tudi zaradi tega prejšnji mesec na vrat in nos odpotoval k

Adenauerju, čeravno je le-ta baje izrazil željo, da bi obisk preložil. Drugi pa so ugibali in še ugibajo, češ, »neatlantizem« je atlantsko zavezništvo, toda ob bolj neodvisni zunanji politiki od Amerike, posebno na Bliznjem vzhodu in v sredozemski kotlini. Taka ugibanja so postala že tako glasna in popularna, da jih je morala palača Chigi Americanom na ljubo uradno demantirati. Toda uradni izjavi ni sledil prepričljivi demanti v praksi: Italija se ni uklonila pritisku angloameriških petrolejskih monopolov ob »aferi ENI« v Perziji, niti ni preklonila obljube, da bo Tunisu dobavila orožje, čeravno je nek francoski minister v tisku zagrozil, da se bodo francoski obalni čolni za to masčevali italijanskim ribičem, ki love v tuniških vodah. In tudi »svoje poglede« na vrsto mednarodnih dogodkov je ohranila!

## Razgovor s socialistično stranko arabskega preporoda

Beograd, 11. nov. (Tanjug). Danes popoldne so se začeli razgovori med delegacijo socialistične stranke arabskega preporoda (BASS) in zastopniki socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. V imenu SZDL sodelujejo pri razgovorih član predsedstva Petar Stambolič in člani zveznega odbora Avdo Humo, dr. Aleš Bobler in Milijan Neorčić, od sirske strani pa Michel Afjak, generalni tajnik socialistične stranke arabskega preporoda Sirije, Jamali Atasi in Abdel Karim Zuhur, člana vodstva, in drugi.

## Zadovoljivi razgovori

Kairo, 11. nov. (Tanjug). Razgovori med zastopniki egiptovske vlade in predsednikom mednarodne banke za obnovu in razvoj Eugenom Blackom so odgovorni karški krogi sprejeli kot zadovoljive. Zvedelo se je, da je egiptovska vlada privolila na posredovanje ravnatelja mednarodne banke za obnovu in razvoj Blacka v sporu z bivšo Sueško družbo glede odškodnine njenim delničarjem.

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V MURSKI SOBOTA

# Pogojiza napredek so tu

Seji je prisostvoval tudi predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko

Murska Sobota, 11. nov. Danes je bila prva skupna seja obeh zborov novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora v Murski Soboti, katere so se poleg odbornikov udeležili tudi predstavniki ljudske skupščine LRS — Miha Marinko ter zvezni in republiški poslanci Ivan Horvat je v imenu okrajnega političnega vodstva in 30 odbornikov predlagal za predsednika novega OLO Rudija Čačunoviča, za podpredsednika pa Joška Slaviča, ki sta oba Pomurska domačina. Odborniki so oba soglasno izvolili. Aleksander Pirher se je v imenu odbornikov zahvalil dosedanjemu predsedniku OLO Francu Rogju za njegovo dosedanjo delo.

Franca Rogla so izvolili za predsedujočega v okrajnem zboru, Stefan Sabjana pa za predsedujočega okrajnega zbora proizvajalcev. Izvolili so tudi dvanajst svetov in raznih komisij.

Na ločenih sejah so odborniki prisegli in sprejeli spremembe in dopolnitve statuta, po katerih se opusti sedanji svet za gospodarstvo. Namesto tega so odborniki izvolili svet za obrt in industrijo ter svet za blaginjski promet in turizem. Prav tako so predvojaško vzgojo prenesli iz pristojnosti sveta za šolstvo na svet za telesno vzgojo.

Ob zaključku skupne seje je govoril tudi tov. Miha Marinko, ki je odbornikom čestital in jim želel zelo koristno in uspešno delo v bodoče. Hkrati je pohvalil izredno visoko volilno udeležbo in aktivnost političnih organizacij. Poudaril je med drugim, da ima pomurski okraj po svoji gospodarski strukturi in konfiguraciji vse pogoje, da

bo kot skupnost občin skladno reševal naloge za razvoj proizvodnih sil in družbenega življenja. Po njegovem mnenju je potrebno izreči danes vse priznanje delu bivšega OLO, hkrati pa pravilo, pravično in objektivno oceniti tudi nekatere napake, se od njih učiti in poskrbeti, da se ne bodo več ponovljale. Okraj z razmeroma nerazvitiimi socialističnimi proizvodnimi silami je seveda vedno pod večjim ali manjšim pritiskom tistih sil, ki grade v glavnem na konservativnih koncepcijah starega življenja, ko gledajo samo na ozke interese posameznega kraja in vasi, največkrat pa na ozke interese posameznikov. Nujno potrebno je poudariti, da v primitivnem načinu proizvodnje ni napredka. V naši kmetijski politiki je potrebna jasna usmeritev v smislu resolucije zvezne ljudske skupščine o razvoju kmetijstva. V Pomurju je še vedno ledina, čeprav smo dosegli lepe uspehe na nekaterih državnih posestvih in čeprav že ena in druga zeduga spoznava svojo problematiko. Lahko vidimo, da se je življenjski standard pomurskega kmeta zboljšal, kar se je zgodilo zaradi splošnih gospodarskih razlogov. Nadalj-

nji napredek pa je mogoče samo, če bomo začeli racionalno gospodariti tudi z našo delovno silo in uporabljati čimveč strojev.

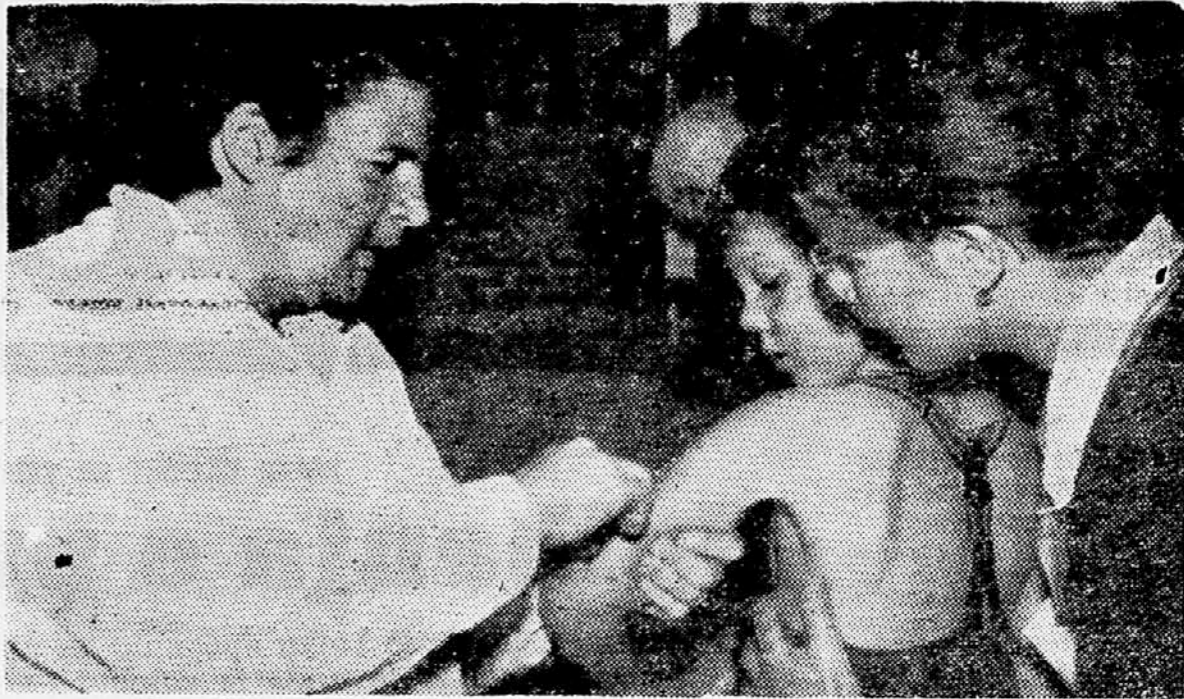
Na koncu je tov. Miha Marinko izrazil prepričanje, da bo novi OLO lahko uspešno reševal svoje naloge, saj ima danes dober kader, ki je sposoben uspešno voditi ta okraj tako v političnem kakor tudi gospodarskem življenju. M. K.

## Posvetovanje o splošni filmski kulturi

Beograd, 11. nov. Na Avali pri Beogradu se je začelo dnevno posvetovanje o vplivu filma na otroke in mladino, ki ga je sklicala komisija »Film in otrok« pri svetu za skrbstvo otrok in mladine Jugoslavije.

Posvetovanju prisostvujejo zastopniki Zavoda za šolstvo, kulturno prosvetne skupnosti, Združenja filmskih umetnikov in proizvajalcev, SZDL, Ljudske mladine in drugi.

Glavna naloga posvetovanja je proučiti filmsko kulturo kot del splošnega izobraževanja in spoznavanja umetnosti ter vpliv filma na mestno in vaško šolsko mladino.



V Ljubljani in okolici se je začelo cepljenje proti otroški paralizi. Slika: cepljenje v Jaršah.

## Kaj bo dobilo kmetijstvo prihodnje leto iz uvoza?

V prihodnjem letu bo skupnost dala znatna sredstva za uvoz reprodukcijskega materiala za kmetijstvo. Poleg drugega bo znatno povečan uvoz umetnega gnojila, ker domača proizvodnja še vedno ne more zadovoljiti domačih potreb. Kakor računajo, bodo prihodnje leto domače tovarne izdelale 500.000 ton umetnega gnojila, dvakrat toliko pa bi morali uvoziti iz inozemstva. Razen uvoza večjih količin umetnega gnojila zaradi izboljšanja poljedelstva nameravajo uvoziti tudi sredstva za zaščito rastlin, zdravila, veterinarski material, kvalitetno seme, predvsem italijanske pšenice, reprodukcijski material za mlekarstvo, ribiške potrebščine, rafijo za vinogradništvo, embalažo za izvoz jajc itd. Pomembna sredstva bodo porabljena za nadaljnjo nabavo traktorjev in priključnih strojev, raznovrstnih kmetijskih strojev, piemenske živine in drugih sredstev, ki so potrebna modernemu kmetijstvu. Da bi omogočili uvoz teh predmetov, bo potrebnih več deset milijard dinarjev. Samo za nabavo umetnega gnojila bodo izdali okoli 13 milijard dinarjev. IS

## Gradnja hidrocentrale »Split«

SPLIT, 11. nov. Največji objekt hidrocentrale »Split«, do vodni tunel, dolg 9600 m, bodo gradila, kakor je bilo določeno na licitaciji v Splitu, podjetja »Tunelogradnja« iz Beograda, »Hidroelektra« iz Zagreba in »Konstruktor« iz Splita. Podjetji »Konstruktor« in »Hidroelektra« bosta gradila svoja odseka 32 mesecev, podjetje »Tunelogradnja« pa 35 mesecev. Gradnja tega objekta se mora začeti najkasneje 1. marca prihodnjega leta, do tega časa pa morajo omenjena podjetja izvršiti vse potrebne priprave, zgraditi dovodne ceste in prostore za nastanitev delavcev, elektrificirati gradbišče itd. Za ostale objekte hidrocentrale »Split« bo licitacija prihodnje leto. Dovodni tunel skozi kamniti masiv Mosorja pomeni najtežji gradbeni objekt hidrocentrale, zaradi česar ga bodo začeli graditi pred drugimi objekti.

# Za zboljšanje oskrbe z živili

Posvetovanje v državnem sekretariatu za blagovni promet

Beograd, 11. nov. Na sestanku v zveznem državnem sekretariatu za blagovni promet, ki so mu prisostvovali zastopniki republiških sekretariatov za blagovni promet, republiških trgovinskih zbornic ter nekaterih večjih mest, in potrošniških središč, so razpravljali o oskrbovanju z živili in zboljšanju poslovanja trgovinske mreže.

Ob tej priložnosti so predvsem ugotovili, da podražitev posameznih predmetov ni ekonomsko upravičena glede na letošnji dober pridelek v kmetijstvu. Menijo, da bi mogel biti položaj na kmetijskem trgu boljši, ako bi si več prizadevale kmetijske zadruge, trgovinska mreža in ljudski odbori. Poudarjajo, da morajo upravni organi posvetiti večjo pozornost oskrbovanju državljanov, ki postaja vse bolj eden izmed glavnih problemov v komunalni politiki. Prav tako je potrebno skupno prizadevanje vseh zainteresiranih in odgovornih činiteljev za urejanje trga, kar naj poleg drugega pripomore tudi k ublažitvi občutnih razlik v cenah med posameznimi področji in mesti.

Na sestanku so sklenili, naj se ukrene potrebno za dovoz vseh tržnih presežkov, pri čemer se mora poskrbeti, da ne bodo propadle določene količine kmetijskih pridelkov, ki

so obilno obrodili. Prav tako je treba bolj učinkovito preprečevati špekulacijo, zlasti v prometu z živino in mesom. S tem v zvezi se vsiljuje potreba po vsiljevanju izvoznih kontingentov posameznih živil s poudarbo in povpraševanjem na notranjem trgu. Prepoved je izvoz fižola in jabolk, zmanjšanje pa bo tudi izvoz ži-

# VČERAJ IN DANES

Zasedanje jugoslovansko-italijanskega odbora za manjšinska vprašanja BEOGRAD, 11. nov. D.ugo redno zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora

za manjšinska vprašanja se ugodno razvija v konstruktivnem vzdušju. Predvideno je, da bo odbor zaključil delo že konec tedna. Manjšinski odbor, ki je pomožni konsultativni organ obeh vlad pa vprašanju zaščite narodnostnih manjšin, je začel zasedati 6. t. m. v Beogradu. Zaključena je razprava o prvi točki dnevnega reda. Kmalu bodo začeli razpravljati o tretji točki dnevnega reda, o sprejetih priporočilih.

## Kongres ljudske mladine Bosne in Hercegovine

SARAJEVO, 11. nov. V prisotnosti okoli 400 delegatov in gostov se je danes začel v Sarajevu V. kongres Ljudske mladine Bosne in Hercegovine. Kakor je poročal predsednik CK Ljudske mladine BiH Danilo Bilanović, ima danes ta organizacija v BiH nad 227.000 članov, za 23.000 več kakor ob času IV. kongresa. V organih delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja sodeluje v tej republiki nad 11.000 mladincev, v organih ljudske oblasti, ki so bili nedavno izvoljeni, pa okoli 750 mladincev. Mnogi člani mladinske organizacije, zlasti člani sekcij mladih združnikov, ki jih je sedaj v Bosni in Hercegovini okoli 3000, sodelujejo v združenih ali pa na svojih posestvih za naprednejši način dela v kmetijstvu. Približno 70 odst. oseb, sprejetih v ZK Bosne in Hercegovine od januarja leta 1956 do konca septembra letos, so člani Ljudske mladine. Ker okoli 19 odst. otrok v tej republiki še ne obiskuje osnovnih šol, dobiva strokovno izobraževanje vse večji pomen. V 128 šolah za kvalifikacijo delavcev se učijo okoli 17.000 ljudi, v 13 moštarskih šolah pa nad 1000, med katerimi je v večini mladina. Posebno pozornost posveča poročilo problemom ženske mladine, zlasti na vasi, kjer so prirejeli največ gospodinjstev in razne druge tečaje.

## Obisk delegacije ZB pri garibaldincih

NOVA GORICA, 11. nov. — Včeraj je skupina bivših borcev NOB iz Nove Gorice in okolice odpotovala v Krmino, kjer je bila gost italijanskih garibaldincev, pripadnikov odporneškega gibanja v minulih vojni. Tako so naši nekdanji partizani vrnili obisk garibaldincem, ki so bili že trikrat v gosteh v naših krajih — predvsem v Brdih. Sestanek v konferenčni dvorani v Krmini je potekal v prijetnem vzdušju in obujanju spominov na partizanska leta. V imenu naše delegacije je imel pozdravni govor Jože Eržen, med italijanskimi pripadniki odporneškega gibanja pa je bil navzoč sekretar gorške federacije KPI Salvino Poletto.

## Načrt zakona o volitvah ljudskih poslancev v Sabor LR Hrvatske

ZAGREB, 11. nov. Republiški izvršni svet je razpravljal danes o načrtu zakona o izobrnemembah in dopolnitvah zakona o pravicih in dolžnostih, izvolitvi in odpokiču ljudskih poslancev v Saboru Hrvatske. Po načrtu zakona naj bi imeli zaradi tesnejšega povezovanja republike s komunam republikanski poslanci pravice odbornikov tudi v ustreznih zborih ljudskih odborov vseh občin na področju svojih volilnih okrajev. Ker so bili izvoljeni zbori proizvajalcev v občinah, naj bi bilo volilno telo v vsaki proizvodni skupini, ki voli poslance v zbor proizvajalcev Sabora.

občinski in ne kot sedaj okrajni zbori proizvajalcev. V republiški zbor Sabora bi volili po enega poslanca na vsakih 25 tisoč prebivalcev, v zbor proizvajalcev pa po enega poslanca na vsakih 35 tisoč prebivalcev. V tem primeru bi morali v republiški zbor izvoliti 165, v zbor proizvajalcev Sabora pa 107 poslancev. Po deležu v skupnem brotoproduktu bi v skupini industrije, trgovine in obrti izvolili 65, v skupini kmetijstva pa 22 poslancev.

Jutri bo izvršni svet proučil priporoke k načrtu zakona o razdeljevanju skupnega dohodka in nekatere druge predloge.

# Izdelan je osnutek zakona o zasebni zdravstveni praksi

LJUBLJANA, 11. nov. Svet za zdravstvo LRS je na svoji današnji seji obravnaval osnutek zakona o zasebni zdravstveni praksi in štanovanjske probleme zdravstvenih delavcev.

Ze v letošnjem januarju je svet za zdravstvo na eni izmed svojih sej razpravil o zasebni zdravstveni praksi in sprejel načelen sklep o njeni ukinitvi. Povod za to razpravo je dala anketa, v kateri so okrajni sveti za zdravstvo poudarili, da privatna zdravniška praksa v sodobnih pogojih zavira nadaljnji razvoj javne zdravstvene službe. O tem so razpravljali tudi drugi organi ter družbene in politične organizacije, ki so ugotovili, da je javna zdravstvena mreža in kakovost njenih storitev že na taki višini, da je privatna praksa nepotrebna. Razen tega nad zdravstvenimi storitvami v privatnih ordinacijah ni bilo doslej nobenega strokovnega nadzorstva, kar je v marsikaterem primeru povzročilo veliko škodo. Mnogi privatni zdravniki so zamemarjali tudi preventivno delo, na kar daje javna zdravstvena služba največji poudarek. Vsi ti in še drugi razlogi so govorili za to, da se privatna praksa ukine. Na podlagi mnenj in predlogov, ki jih je dal svet za zdravstvo, družbene in druge organizacije, je sekretariat za zakonodajo pri izvršnem svetu izdelal osnutek zakona o zasebni zdravstveni praksi in ga izročil v razpravo svetu za zdravstvo, ki je osnutek z nekaj pripombami in spremembami danes tudi sprejel.

V razpravi so člani sveta ponovno opozorili na pomanjkljivosti v javni zdravstveni službi in na naloge, ki jih imajo glede na to svet za zdravstvo, uprave zdravstvenih ustanov in organi družbenega upravljanja. Zboljšanje bo predvsem treba razne organizacijske zadeve, posvečati večjo pozornost vzgoji zdravstvenih kadrov, od najnižjih do visokokvalificiranih itd.

## BISTVENE ZNAČILNOSTI OSNUTKA ZAKONA O ZASEBNI PRAKSI

Osnutek zakona o zasebni praksi upošteva vsa tista načela, ki so bila poudarjena v vseh dosedanjih razpravah o tem. Privatno zdravstveno prakso ne bodo smeli opravljati tisti zdravstveni delavci, ki so v javni ali kakršni koli drugi službi. (To določilo je v skladu z osnutkom zveznega zakona o javnih uslužbenih). Nadalje bo privatna praksa dovoljena le v primeru, če bodo za to krajevne potrebe. O tem bodo dali oceno pristojni okrajni organi, ki bodo imeli tudi pravico odvzeti dovoljenje za opravljanje privatne prakse, če bodo ugotovili, da ta glede na napredek javne zdravstvene službe na dotičnem področju ni več potrebna. Po osnutku bo dopuščena privatna ordinacija v sedanjem smislu le tistim, ki so nad 50 let stari in ki so doslej opravljal

samo zasebno zdravniško prakso. Pod splošnim in strokovnim nadzorstvom državnih organov bodo vse zasebne zdravniške ordinacije. Osnutek določa zasebni zdravstveni praksi tudi nekatere obveznosti, kot na primer privatni zdravniki bodo morali pomagati v nujnih primerih in sodelovati v borbi proti nalezljivim boleznim, voditi evidenco bolnikov itd.

Da ne bi bilo zlorab, določa osnutek omejenega zakona tudi: razne kazenske sankcije, na primer visoke kazni, odvzem dovoljenja za opravljanje privatne prakse itd. Po osnutku bo dopuščena odločitev za javno zdravstveno službo ali zasebno prakso zdravnikom samim, s čemer je zagotovljena demokracija izbire.

## ZA CIMPREJŠNJO REŠITEV STANOVANJSKIH RAZMER ZDRAVSTVENIH DELAVCEV

V nadaljevanju se je svet razpravil o stanovanjskih razmerah zdravstvenih delavcev. Po poudaritvi, ki so jih dala o tem razne zdravstvene ustanove, živijo zdravstveni delavci v takih razmerah, ki niso dostojne človeka. Stevilni zdravstveni delavci sploh nimajo stanovanj. Med njimi je tudi mnogo zdravnikov. Stanujejo ali na podstrežjih in v kletah ali pa v zelo tesnih in nehygieničnih prostorih. Mariborska splošna bolnišnica že rešuje stanovanjsko vprašanje svojih uslužbencev s tem, da je začela graditi stanovanjski blok z 42 stanovanji. Stroške za to bo kripla s kreditom iz stanovanjskega sklada, ki ga je najela tako, da je vplačala 15 odstotkov osnovnega pologa, ostali znesek pa odplačuje v obliki anuitet iz sklada za lastne investicije.

## Jugoslovansko-grško sodelovanje na področju atomske energije

Atene, 11. nov. (Tanjug.) V skupnem sporočilu o razgovorih med osemindesetimi običnimi delegacijami zvezne komisije za jedrsko energijo v Grčiji je rečeno, da so se znanstveni delavci obeh držav pogovorili o možnostih za medsebojno sodelovanje, zlasti o programu zamenjave na tehničnem in študijskem področju Jugoslovanske delegacije je ponudila nekaj mest v jugoslov. središčih za atomsko energijo za izpopolnjevanje grških znanstvenikov in inženirjev. Grška komisija za atomsko energijo je ponudila mesta v bodočem središču z nuklearnim reaktorjem ter mesta v laboratoriju za pro-

## Gospodarske vesti

Novo tekstilno vlakno v Kitajski. Agencija Nova Kitajska je javila, da so kitajski znanstveniki uspešno končali poskus s novim vlaknom neke divje rastline, ki bi moglo konkurirati s svojo kakovostjo bombažu. Ugotovljeno je bilo, da ima ta do sedaj nepomembna divja rastlina veliko industrijsko vrednost za izdelavo tekstila. Analize so pokazale, da je kakovost vlakna te rastline boljša od kakovosti bombaža, lanu in volne v pogledu elastičnosti, jakosti in finosti. Vlakno je prav tako odporno proti kislinam. Možna ga je uporabiti tudi za izdelavo ribiških mrež in papirja. Tkanine iz teh vlaken bodo v glavnem cenejše od običajnih.

Novi kavčuk v Sovjetski zvezi. Sovjetska industrija je začela proizvajati najcenejši sintetični kavčuk na svetu, ki vsebuje do 25% cenenejšega mineralnega olja. Ta kavčuk ima mnogo prednosti. Je mnogo trajnejši od običajnega sintetičnega kavčuka. Avtomobilske gume iz novega kavčuka trajajo 15 do 20% dlje. Sovjetska oprema za vrtnanje nafte za Japonsko. Predsednik japonske trgovske družbe bo v kratkem obiskal Sovjetsko zvezo, kjer bo vodil pogajanja o ponudbi sovjetske korporacije za izvoz strojev, da oskrbuje Japonsko s opremo za vrtnanje nafte in nudi tehnično pomoč. Sovjetska oprema naj bi se sestojala iz turbostrojov za vrtnanje, ki so mnogo močnejši in učinkovitejši od strojev rotorkega tipa, ki jih sedaj uporabljajo v Japonski.

Ameriška trgovina s Srednjim vzhodom. Po podatkih ministrstva za kmetijstvo se je trgovinska izmenjava blaga ZDA s Turčijo, Saudovo Arabijo, Kuvaikom, Iranom, Izraelom, Irakom, Libanom, Sirijo, Jordanom, Egiptom in Etiopijo znatno razvila. Letno povprečje 394.1 milijona dolarjev izvoza v razdobju 1950-1954 se je povečalo na 515.6 milijona v letu 1955 in na 590.5 milijona v letu 1956. Ameriški uvoz pa se je povečal z letnega povprečja 285.1 milijona dolarjev v razdobju 1950-54 na 385.9 milijona dolarjev v letu 1955 in na 413.4 milijona dolarjev v letu 1956. Aktivna ZDA se je s tem dvignila na 129.7 milijona dolarjev v letu 1955 in na 177.1 milijona dolarjev v letu 1956. Indijsko-britanska trgovinska izmenjava. Indijski trgovinski deficit z Britanijo je v prvih osmih mesecih letošnjega leta znašal 13.6 milijona funtov nasproti 17.6 milijona v istem razdobju lanskega leta. Indijski izvoz v Britanijo je znašal 105.9 milijona, uvoz pa 119.2 milijona funtov. Zmanjšanje deficita je posledica večjega izvoza čaja, bombažnega prediva in tkanin.

DANES DONAVSKE ŠČUKE V RIBARNICI IN NA TRGU V SISKI

# Število sejmov naj se vskladi s potrebami gospodarstva

(Od našega posebnega dopisnika)

Sekcija za sejme in razstave pri Zvezi trgovinskih zbornic Jugoslavije je že prejela prijave ustanov in podjetij, ki se bavijo z organiziranjem sejmov, da bi izdelala koledar sejmov in razstav v prihodnjem letu. Po teh prijavah, glede katerih še ni bil sprejet končni sklep, bosta število sejmov in čas njihove prireditve ostala v glavnem neizpremenjena v primerjavi z letošnjim letom. Prihodnje leto edino ne bo mednarodnega kmetijskega sejma v Novem Sadu, ker so v teku pomembne rekonstrukcije na sejmišču samem, prav tako pa ga nameravajo prestaviti od jeseni na pomlad. Ali bodo pristojni organi pristali na prireditve vseh teh sejmov, še ni znano, vsekakor pa bo treba prede končnim sklepom temeljito proučiti upravičenost in primernost relativno precej velikega števila sejmov v državi. V prilogi revizije naše sejmске politike in prenosne sejmov v zares poslovna središča, ne da bi bili samo razstave, govori tudi mnenja mnogih industrijskih podjetij. Ze letos so mnoga gospodarska podjetja poudarjala, da je preveč sejmov, na katerih nastopajo, in da se resno pojavlja vprašanje ekonomske in finančne upravičenosti udeležbe. Analize namreč kažejo, da materialni izdatki mnogih razstavljavcev niso vedno v skladu s komercialnim uspehom, ki ga dosežejo z udeležbo na mnogobivših sejmiščih. Zato bi bilo vsekakor umestno in tudi upravičeno, da se pred končnim sklepom sliši tudi glas industrije in da se v skupnem sodelovanjem najde najboljša odločitev, tako da bi nastali sejni zares poslovni kraji, na katerih bi se

sestajali poslovni ljudje in sklepal kupčije. Morda se bo v prilogi tolikega števila sejmov slišalo tudi, da je večina sejmov specializirana, kljub temu pa se mnogi razstavljalci, zlasti pa nekateri industrijske panoge, pojavljajo na vseh sejmih ne glede na to, ali so splošni ali specializirani. Naj opozorimo samo na en primer, k' ni izjema, temveč nasprotno precej razširjen pojav. Industrijska traktorstva in strojevi iz Beograda je letos sodelovala na sejmju tehnične in tehničnih dognanj v Beogradu. V istem času je bil tudi mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu, na katerem je sodelovalo tudi omenjeno podjetje. Nekoliko dni kasneje je sodelovalo na jesenskem mednarodnem sejmju v Zagrebu. Vsekakor bi mogli vse kupčije skleniti samo na enem sejmju, tem prej, kar to podjetje, kakor tudi mnoga druga, ki hodijo s sejmja na sejm, ne morejo zadovoljiti niti desetega pa niti manjšega dela povpraševanja, da ne govorimo o finančnih izdatkih podjetij, kako vplivajo na lastno ceno njihovih izdelkov in finančni položaj sploh. Naj navedemo še drug primer. V začetku avgusta je sejem v Skoplju, ob koncu avgusta beograjski sejem, v začetku septembra pa zagrebški velesejem. Dejansko morejo podjetja komaj demontirati svoje stojnice, pa se že morajo pojaviti na novem sejmju. V takih okoliščinah je vsekakor šktevilo 17 sejmov in razstav ne glede na njihovo specializiranost preveliko in bi bila potrebna primernejša in ekonomsko bolj upravičena ureditev. To bi bilo v korist našega gospodarstva, pa tudi podjetij samih. Naj opozorimo samo na prijav-

ljene sejme, pa bomo takoj videli, da so nujno potrebni nekateri popravki. Od 8. do 18. februara naj bi bil v Ljubljani sejem tkanin, konfekcije in usnjenih izdelkov — moda leta 1958, od 28. marca do 6. aprila mednarodni sejem prometnih sredstev v Ljubljani, od 11. do 20. aprila mednarodni spomladanski velesejem v Zagrebu, od 22. maja do 1. junija mednarodni sejem za les in lesne izdelke v Ljubljani, od 24. maja do 2. junija razstava gozdarstva, lesne industrije in moderne gozdarstva v Osijeku, od 13. junija do 22. junija sejem omejene blagovne izmenjave v Ljubljani, od 13. do 20. julija sejem tekstila in tekstilnih strojev v Leskovcu, od 25. julija do 3. avgusta Mariborski teden, od 26. julija do 3. avgusta sejem ladjedelništva, ladjedelniške industrije, ribištva in industrije za predelavo rib, turizma in južnih kmetijskih kultur v Splitu, od 1. do 11. avgusta VIII. gorenski sejem obrtno-industrijskega blaga za široko potrošnjo v Kranju, od 4. do 18. avgusta mednarodni sejem ribištva v Zadru, od 3. do 11. avgusta VIII. sejem v Skoplju, od 23. avgusta do 2. septembra beograjski sejem tehnike in tehničnih dognanj, od 29. avgusta do 7. septembra mednarodni sejem vina v Ljubljani, od 6. do 12. septembra mednarodni jesenski velesejem v Zagrebu, od 10. do 20. oktobra III. jugoslovanska razstava tobaka v Skoplju, od 31. oktobra do 9. novembra sejem radia, telekomunikacij in elektronic v Ljubljani. Tolikšno število sejmov s takim značajem vsekakor našemu gospodarstvu ni potrebno in bi morali brez dvoma število sejmov zmanjšati na potreben obseg. —IS

# Oh, robu dogodkov

## Suverenost

Nedavni Macmillanov govor pred Spodnjo zbornico vse do danes ni pomiril britanske javnosti. Britanski listi dan na dan prinašajo članke in objavljajo komentarje, ki obravnavajo predsednikovo izjavo o tem, da bo treba še več prispevati za skupno varnost in da se bo treba še v večji meri odrediti nacionalne suverenosti.

Macmillan je te svoje napovedi in pozive prikril na poročilo o svojem sestanku z Eisenhowerjem. Morda je s takim pozivom hotel dokazati, da sta se z ameriškim predsednikom veliko dogovorila; to je bila namreč prva reakcija v laburističnem tisku.

Toda ta poziv je vnesel precejšnjo zmedo v tirijske vrste. Konservativci, zlasti najokorvirski z desnega krila, se nikakor ne znajdejo ob teh napovedih.

Drugi komentari so to Macmillanovo napoved ocenili kot nekako popuščanje nasproti ameriškim težnjam, ker kaže, da so tako v ZDA kot v Veliki Britaniji tako preplašeni zaradi sovjetskega tehničnega razvoja, da na vidljivi drugega tihoda kot najtesnejše sodelovanje.

Škafiti je bilo tudi, da gre pravzaprav samo za tesnejše sodelovanje med ZDA in Anglijo, skratka za zvezo med tema dvema anglosaškima državama. Toda to misel so angleški časopisi zavrnili, pač pa je veliko bolj zavzemajo za najtesnejše sodelovanje v okviru NATO.

Gre torej v bistvu za tesnejše vojaško sodelovanje, za nekatere pomešanje vseh oboroženih sil zahodnega sveta. Zaradi tega naj bi Macmillan samo »sondiral terens«, da bi bila decembrska konferenca NATO, ki se je bodo udeležili vsi predsedniki vlad, ki sodelujejo v tej organizaciji, uspešnejša. Znano je namreč, da kolikšna rezerva je Velika Britanija predvsem gledala na namreč o enotni zahodnoevropski vojski, češ da bi taka organizacija prizadela predvsem suverene pravice Velike Britanije.

Kaže pa, da je Eisenhower prepričan Macmillana, da Angležem ne preostaja drugega, kot da se vdajo in usodo in se odrečejo nekaterim suverenim pravicam. —slo

## Sporazum v Laosu

Pretekli teden je laoska narodna skupščina sprejela sporazum, ki ga je premijer Suvarna Puma sklenil z voditeljem sil Patet Lao Suvarnabongom o vključitvi ljudske fronte Patet Lao v koalicijsko laosko vlado in laosko politično življenje ter vključitvi oboje strani sil Patet Lao v redno laosko vojsko. S tem je bilo zadovoljivo zaključeno obdobje po azijski ženevski konferenci, izpolnjena so bila osnovna načela, sprejeta na tej konferenci leta 1954, zelo verjetno pa ta sporazum pomeni tudi konec politične krize, ki je zlasti letos hromila življenje te indokitajske države.

Problem Patet Lao, ki je imel pod svojim nadzorstvom dve pokrajini, Fong Sali in Sam Neua, je bil namreč tudi glavni vzrok letošnjih vladnih stisn Suvarna Puma je ves čas zagovarjal nujnost pogajanj s silami Patet Lao, ker je v tem videl edino možnost združitve vsega Laosa, hkrati pa tudi garancijo njegove neodvisnosti. Vendar pa s tem svojim stališčem in skupščini ni prodiril in je moral zaradi tega 30. maja odstopiti.

Ko pa so propadli vsi poskusi, da bi vlada sestavila prehodno usmerjen politik, kajti javno mnenje je bilo bolj naklonjeno nevtralnemu politiku, je dobil mandat pomenu Suvarna Puma, ki je že od prevzemu oblasti izjavil, da bo v dveh mesecih dosegel sporazum s Patet Lao, januarja meseca pa razpisal splošno volitve, ki bodo obsegle tudi obe dosežani pokrajini Patet Lao. In dejansko je bil že 7. avgusta t. l. izvoljen predsedniku mednarodne kontrolne komisije za Laos sporazum med vlado Laosa in Patet Laoom. Suvarna Puma je v dva dni kasneje v svojem zunanjepolitičnem eksponatu v skupščini poudaril, da bo njegova vlada vodila politiko nevtralnosti ob spoštovanju petih načel miroljubne koeksistence.

Izvedba tega sporazuma bo nedvomno zelo pomemben element ne samo za Laos, temveč tudi za mednarodni položaj in tem delu sveta, kjer ostaja diskutabilna Južnega Vietnamu Ngo Din Diem vedno bolj osamljen. A. S.

## VOLITVE V POKRAJINSKO SKUPŠČINO

# Prepričljiva zmaga

V zahodnonemških političnih krogih menijo, da bo imela zmaga socialno demokratske stranke velik odmev pri volivcih po vsej zvezni republiki

BONN, 11. nov. (Tanjug). Čeprav so na večerajšnjih volitvah za pokrajinsko skupščino v Hamburgu pričakovali zmago opozicijske socialne demokratske stranke, je obseg zmage povzročil v političnih krogih in celo med prvaki socialne demokratske organizacije v Hamburgu nekoliko presenečenja. Sprito take zmage. V soboto zvečer, tik pred volitvami, so socialni demokratski prvaki pričakovali nekaj nad 50% glasov, ki bi jim zagotovili večino enega ali dveh mandatov v skupščini.

Pokazalo pa se je, da je socialna demokratska stranka to pot s 53,9 odstotki glasov in 68 od skupno 120 mest v pokrajinski skupščini zaznamovala svojo najbolj prepričljivo zmago po vojni.

Na zadnjih parlamentarnih volitvah septembra letos je dobila socialno - demokratska stranka v Hamburgu 45,8 odstotkov, na prejšnjih pokrajinskih volitvah novembra 1953 pa 45,2 odstotkov in 53 poslancev v skupščini.

Značilno je dejstvo, da je socialno - demokratska stranka na večerajšnjih volitvah dobila tudi absolutno večje število glasov, volilna abstenenca pa se je odrazila predvsem v izgubi glasov vladne krščansko-demokratske unije. Tukajšnji politični krogi razumejo to dejstvo kot protest nekaterih volivcev vladne stranke, ki, neza-dovoljni z delom pokrajinske vlade in morda tudi pod vplivom ukrepov krščansko-demokratske vlade v Bonnu po volitvah, niso hoteli glasovati za vladno stranko, pa tudi ne pro-

## Z NOVO USTAVO V KENJI NISO ZADOVOLJNI

LONDON, 11. nov. (Tanjug). Po poročilih iz Najrobija novo ustavo za Kenijo britanskega ministra za kolonije Lennox-Boya niso ugodno sprejeli niti belci prebivalci niti tamkajšnji domači politiki, ki menijo, da daje predlog samo polovično rešitev in je posledica sklepa Velike Britanije o ustanovitvi vojaškega oporišča v Keniji.

Mlado nacionalistično gibanje pod vodstvom Toma Boya zahteva, da dobe domorodci več pravice do politične oblasti. Minister za kolonije je predlagal, da bi dobili domorodci nekaj več narodnih poslancev kot belci, da pa bi imeli britanski naseljenci v svetu ministrov še vedno glavno besedo. Teža delnega zboljšanja - Keniji so imeli doslej manj predstavnikov, čeprav imajo 6 milijonov prebivalcev - britanska vlada še ni odobrila.

Po izjavah kenijskih nacionalistov bodo le-ti sprejeli samo tak načrt ustavne reforme, glede katerega se bodo britanske oblasti pred tem široko posvetovali z izvoljenimi narodnimi predstavniki.

## Proslava v Parizu

Pariz, 11. nov. (Tanjug). S parade enot francoske vojske in organizaciji bivših bojevnikov na Elizejskih poljanah so v Parizu danes slovesno proslavili obletnico zmage antantnih sil v prvi svetovni vojni ter sklenitev premirja 11. novembra 1918. Proslave pri slavoluku zmage so se udeležili predsednik republike Rene Coty, člani vlade in voditelji diplomatskih misij v Parizu. Predsednik Francoske republike je položil venec na grob Nezanega junaka in na grobove francoskih maršalov Focha in Joffra.

## Sestanek jugoslovansko-albanske komisije

Beograd, 11. nov. Po obvestilih Jugopresa se bo glavna mešana jugoslovansko-albanska komisija za proučevanje in reševanje obmejnih incidentov sestala 20. t. m. v Jugoslaviji. — (Jugopres)

## Sodelovanje z Madžarsko

Beograd, 11. nov. Jugoslavija in Madžarska sta začeli s konkretnimi ukrepi za vskladitev dela na vodoplovnem področju ob obeh straneh meje. Skupina jugoslovanskih strokovnjakov bo odpotovala na Madžarsko, kjer bo ta mesec pregledala stanje zaščitnih ukrepov in podobno. Po pregledu sedanjega stanja se bo v Beogradu sestala stalna mešana jugoslovansko-madžarska komisija, ki bo utrdila program plovnega področja. — (Jugopres)

- »TEDENSKA TRIBUNA«
- v Ljubljani že v sredo
- popoldne!

## PISMO IZ DAMASKA

# O državi, ki je ni

DAMASK, 2. novembra. — Sedel sem in čakal prijatelja. Pisalne misli okrog mene so bile obložene s časopisi in knjigami. Toda vse je bilo v arabskih. Nazadnje sem si začel ogledovati pisani stenski zemljevid Srednjega vzhoda. Vse je bilo na njem, prav vse države so bile označene s potegnjenimi arabskimi črkami - le Izrael ni bilo.

— Izraela ni. Je samo arabska Palestina, ki so jo okupirali Zidi.

Tako se je glasil odgovor na moje vprašanje. Arabske države ne priznajo Izraela. V šolah se učijo zgodovino Palestine samo do leta 1948 - od takrat dalje je palestinska zgodovina za arabske dijake nepopoln list papirja. Nihčeur nečeno slišati o gospodarskih odnosih z Izraelom - pa kaj to niti o sklenitvi miru z Izraelom nečeno ničesar slišati. Kako pa naj se sklene mir z nekim, ki ga ni? To bi bilo isto, kot priznati njegovo pravico do spornega ozemlja.

Z vreslo ljudi sem govoril o Izraelu. Z Mansurjem, ki je begunec iz Palestine, z novinarjem Tardubšijem, z zdravnikom Atasijem, s slugo v hotelu Kasimom in še z mnogimi drugimi. Odgovori na moja vprašanja so bili različni samo po obliki, po tem, da so mi eni govorili o številu Arabcev in Zidov v Palestini pred mandatom, in židovskemu zahtevanju Arabcev, skratka, da so utemeljevali svoje stališče z argumenti, drugi pa



— HVALA, NE MOREMO; SMO SE PRENIZKO... —

## Sestanek sindikalistov

Beograd, 11. nov. (Tanjug.) V Beogradu bo 17 in 18. t. m. diskusijski sestanek zastopnikov centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in madžarskih sindikatov, na katerem nameravajo govoriti o vlogi sindikatov v socializmu. Polobne sestanke bodo imeli sindikalni funkcionarji obeh držav večkrat.

V imenu Zveze sindikatov Jugoslavije se bosta prvega gostinstva udeležila podpredsednika centralnega sveta Iv. Božičević in Dragi Stamenović z več člani sekretariata centralnega sveta, v imenu madžarskih sindikatov pa generalni sekretar centralnega sveta Sandor Gaspar in njegov namestnik Martin Ferenc ter več funkcionarjev zveze sindikatov Madžarske.

## Ratificiran sovjetsko-sirski sporazum

Moskva, 11. nov. Radijska postaja Moskva je poročala, da je zvezid vrhovnega sovjeta ZSSR ratificiral sporazum o sodelovanju Sovjetske zveze in Sirije na gospodarskem in tehničnem področju. Sporazum je bil podpisan v Damasku 28. oktobra.

## BRITANSKO-JEMENSKI RAZGOVORI

# Prispevek k pomiritvi

Na sestanku so razpravljali o določitvi meje med Jemenom in britanskim protektoratom Adenom - V Londonu pričakujejo, da bodo razgovori prispevali k pomiritvi na področju Adena

LONDON, 11. nov. (Reuter). Jemenski princ Saif al Islam Mohamed Amed el Badr je začel danes z zastopniki britanske vlade razgovor o britansko - jemenskih odnosih. Princ el Badr, ki je sicer podpredsednik jemenske vlade in minister za zunanje zadeve ter obrambe, je prispel v London na povabilo britanske vlade. V Veliki Britaniji bo ostal deset dni.

Po prvem sestanku, ki ga je princ Badr imel z britanskim ministrom za zunanje zadeve Lloydom, je bilo objavljeno sporočilo, da sta obe strani izrazili željo po prijateljski rešitvi spornih vprašanj. Jemenska delegacija namerava po nekaterih poročilih zahtevati opoklic britanskih sil iz Adenskega protektorata.

Zastopnik Foreign Office je izjavil danes na tiskovni konferenci, da so potekali razgovori v prijateljskem ozračju. Že ob začetku razgovorov je postalo jasno, da tisto, kar je bilo objavljeno v britanskih in egiptovskih časopisih glede namer ministrov, da zunanje zadeve Lloydom, je bilo objavljeno sporočilo, da sta obe strani izrazili željo po prijateljski rešitvi spornih vprašanj. Jemenska delegacija namerava po nekaterih poročilih zahtevati opoklic britanskih sil iz Adenskega protektorata.

Zastopnik Foreign Office je izjavil danes na tiskovni konferenci, da so potekali razgovori v prijateljskem ozračju. Že ob začetku razgovorov je postalo jasno, da tisto, kar je bilo objavljeno v britanskih in egiptovskih časopisih glede namer ministrov, da zunanje zadeve Lloydom, je bilo objavljeno sporočilo, da sta obe strani izrazili željo po prijateljski rešitvi spornih vprašanj. Jemenska delegacija namerava po nekaterih poročilih zahtevati opoklic britanskih sil iz Adenskega protektorata.

## TELEGRAMI

LONDON - Na povabilo sovjetske akademije znanosti je odpotoval v Moskvo znanj britanski znanstvenik zvezdoslovec Richard Woolley. Tam bo imel predavanja o britanskih dosežkih na področju astronomije.

ISTAMBUL - V avtobusni nesreči pri Bolu, 200 kilometrov jugovzhodno od Istambula, je izgubilo življenje enajst potnikov, 19 pa je ranjenih. Avtobus se je na ovinku zvalil v prepad.

DAMASK - Več sto arabskih študentov je danes demonstriralo po ulicah Damaska proti politiki jordskega kralja Huseina.

MADRID - Egiptovski minister za zunanje zadeve Mahmud Fawzi je odpotoval iz New Yorka na šestdnevni uradni obisk v Španijo.

MANILA - Tajfun, ki je divjal s hitrostjo 170 kilometrov, je zajel severovzhodne dele Filipinov in povzročil veliko gmojno škodo.

MOSKVA - V Sovjetski zvezi so izdelali motor za prvo atomsko letalolomilko »Lenin«, ki bo odpravila 16.000 ton in bo lahko letela leto dni, ne da bi morala vzeti gorivo. To bo največja letalolomilka na svetu in bo imela 44.000 konjskih moči.

PARIZ - Pakistanski predsednik Iskender Mirza je odpotoval na obisk na Portugalsko. Spremlja ga minister za notranje zadeve Talpur.

PARIZ - Francoska policija je danes aretirala 15 pripadnikov Severne Afrike. Obtoženi so, da so podpirali alžirsko osvobodilno gibanje.

jajo, naj bi zadušila državo, ki jo držijo pokoncu samo demarnejne injekcije od zunaj.

— Toda če bo zaradi blokade položaj v Izraelu postal brezupen, ulegne prav zaradi tega udariti...

— Naj Čas je na naši strani in drugič se vojna nemara ne bo končala tako kot prvič!

Razgovor v tej smeri se vsakokrat ustavi pred zidom. Poskusni drugače.

— Kaj pa Suez? Zakaj ne bi izraelske ladje plule skozenj?

— Suez je v arabskih vodah. Poleg vseh drugih, že znanih argumentov, obstaja še eden: kdo nam more zagotoviti, da Izraelci nekega dne ne bodo izkoristili priložnosti in onesposobili prekop ali pa izkročili z ladji diverzante?

— Toda...

— Nič toda. To bi bilo tako, kot če bi v pustili nekomu, ki vas je že nekoč izromal, hoditi skozi vašo hišo k sosedu.

Poskusim še z begunci. Če je res, da se namerava naseliti v Siriji milijon egiptovskih kmetov, ali ne bi morda bolj kajalo olajšati življenje palestinskim beguncem, zlasti še, ker ni upanja, da bi se skoraj vrnil domov.

— Poslušajte! V Egiptu je vsaj pet ali šest milijonov ljudi, ki živijo v mnogo večji revščini kot palestinski begunci. Isto velja za Jordan in ostale arabske države. Če preselimo begunce in le-ti prenehajo biti

večni očitek za krivico, ki so jim jo storiili, bi bilo to tudi njih priznanje, da smo se odrekli njihovu premoženju v Palestini, in da smo se pomirili z židovsko agresijo.

In še nekaj mi pravijo: kako morejo Izraelci v isti sapi trditi, da bi potrebovali še dva milijona priseljenec, za arabske begunce, ki jih je samo milijon, pa da v Izraelu ni prostora?

In vendar vojna ne bi smela biti edina rešitev za ta problem, si misli človek. Prav verjetno je, da bodo arabske države sčasoma tako močne, da bodo lahko obračunale z Izraelom. Toda boj bo krvav, kot za morda še ni bilo. Na obeh straneh bi bile izgube, ki se jih ne da nadoknaditi. In ali se res da eno nastile odpraviti z drugim? Ali bolje, bi res neumljena vojna proti Izraelu odpravila krivico, ki se je zgodila Arabcem? Saj se večina Zidov nima kam vrniti in je Izrael še sedaj njihova edina domovina, kaj šele čez petdeset let, ko bo dorasla prva generacija arabskih Izraelcev?

In še več: ali ne bi takšna vojna potegnila za seboj tudi ostalega sveta? Pomisliti je treba samo na močne advokate, ki jih imajo eni in drugi na obeh straneh sveta...

— Vse to, pravijo tu, ni naša krivda. Naš boj proti Izraelu je obenem tudi boj proti zahodnim veličilam, ki so ga ustva-

# Tehnični kadri na podeželju

## Pomembni prispevek za mehanizacijo kmetijstva

Poročali smo že, kakšne naloge se postavljajo pred organizacijo Ljudske tehnike in zvezi s predvideno mehanizacijo kmetijstva: v prihodnjih petih letih bo treba vzgojiti 4000 traktoristov in okrog 1500 kmetijskih strojnikov. Zdej povzemamo, na kakšen način naj bi se to izvršilo.

Kmetijske gospodarske šole naj bi v povezavi z Društvom Ljudske tehnike opravile prvi del te naloge. Vendar bo treba čimprej opremiti te šole s potrebno mehanizacijo. Sedaj imajo v Jablani urejen strojni center za Ferguson traktorje, srednja kmetijska šola v Mariboru pa urejeno strojno delavnico. Razen tega so s kmetijskimi stroji opremljene še štiri specialne šole, druge pa so opremljene pomanjljivo. Na kmetijskih šolah na Gornji in 70 letnikih dobili traktorske priključke, tako da se da tam opraviti izpit za traktorista. Šole pa je opremiti tudi z ustrezno literaturo in z drugimi tehnično-izolacijskimi pripomočki. Predvsem pa je pripravljeno, da se pri teh šolah takoj ustanove oddelki Ljudske tehnike in da organizacija Ljudske tehnike da na razpolago tehnični kader. Ker je kmetijsko gospodarstvo šol v Sloveniji približno 200, ker je tu mladina koncentrirana in ima že nekoliko širšo izobrazbo, se prav tu obeta hvalježno delo,

organizacije Ljudske tehnike, ki bo na ta način prišla tudi do novih sposobnih kadrov za širjenje tehnične kulture na vsi.

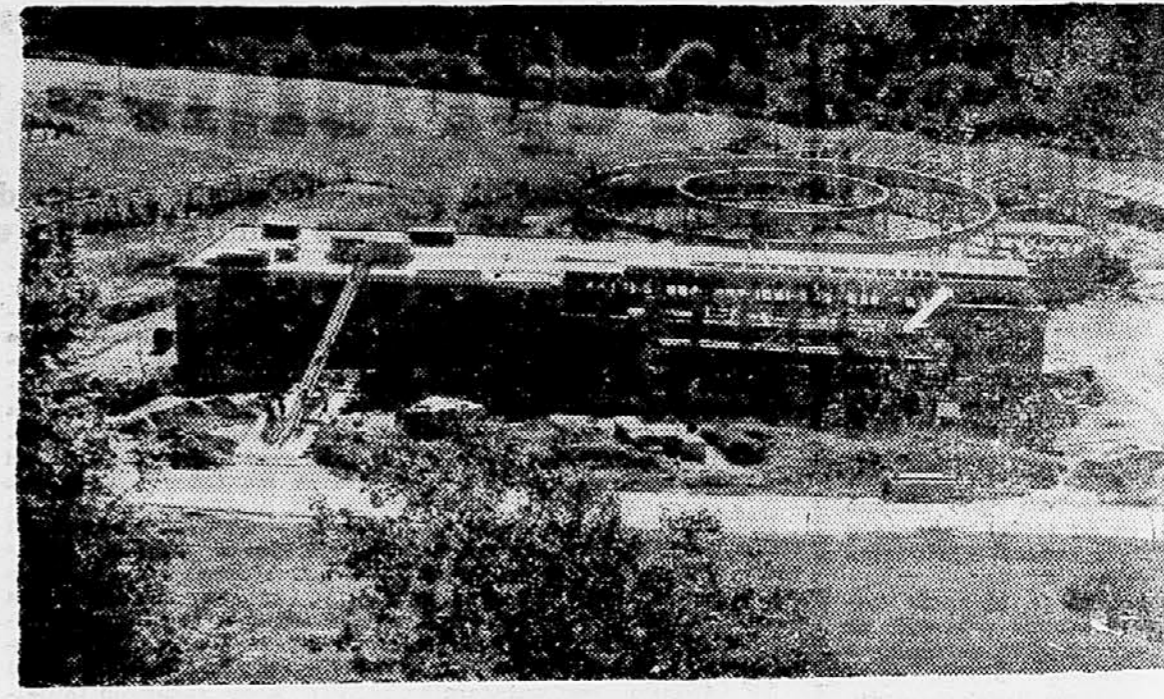
Drugi del te naloge pa bi opravi tako, da vsak traktorist, ki jih je v Sloveniji okrog 800, in vsak kmetijski strojniki, ki jih je okrog 300, vzgoji na leto po enega polkvalificiranega traktorista, oziroma kmetijskega strojnika. Ta kader bi vzgajali na sledeč način: v Avto-moto društvi bi bodoči traktoristi in kmetijski strojniki dobili osnovno znanje iz motoroznanstva, elektonapeljave, spoznalni goriva, maziva in prometne predpise. Po opravljenem izpitu za motorna vozila bi bil tak tovariš dodeljen traktoristu za pomočnika in bi po preteku enega leta opravil teoretični in praktični izpit za polkvalificiranega traktorista. Po preteku drugega leta pa bi se imel pravico prijaviti na izpit za kvalificiranega delavca v kmetijskem strojništvu. Na tak način ima naša kmetijska mladina možnost priti do kvalifikacij že v dveh letih, kajti upoštevamo je amatersko znanje, a tudi dana možnost bistrim in vztrajnim mladim ljudem, da se na tem področju uspešno uveljavijo. Stroške za izobrazbo bodo črpali iz skladov za kadre kmetijskih zadrug, nekaj pa bi prispevali aktivni mladih zadrugnikov

in mladinci sami. Se to: po sedmih letih ima traktorist pravico opraviti izpit za visokokvalificiranega delavca v kmetijskem strojništvu in kmetijsko-strojne šole v Mariboru ne more posecati nihče, ki nima šoferskega izpita in enoletnega staža pomočnika traktorista.

Treba bo organizirati tečaj. Povsod ne bo mogoče tako kot so to napravili v celjskem okraju, kjer imajo tri tečaje internatskega tipa. Pripravili pa bodo seminarje za polkvalificirane traktoriste, da bodo le-ti marca prihodnjega leta opravili izpite za kvalificirane delavce v kmetijskem strojništvu.

S tem so nakazana nekatera prizadevanja Ljudske tehnike za vzgojo kadrov, ki bodo sposobni ravnati s traktorji in drugimi kmetijskimi stroji. Vendar pa nakazana prizadevanja ne bodo mogla roditi zaželjenega sadu, če se ne izboljša nagajevanja traktoristov. Sedaj so namreč traktoristi in kmetijski strojniki slabše plačani, kot njihovi tovariši v industriji in prometu, čeprav delajo pod mnogo težjimi okoliščinami, saj so prepuščeni slabemu vremenu in drugim nevarnostim. Zategadel traktoristi zapuščajo kmetijsko proizvodnjo ter postajajo šoferji ali pa odhajajo v industrijo. Ta beg je nujno zajeziti z izboljšanjem nagajevanja. Na seji kmetijsko-tehnične komisije pri GO Ljudske tehnike so ugotovili, da so vsi pogoji za

boljše plačilo, ker je delavec dohodka na posestvih precej samostojna. Uvedbi naj bi tudi poseben način premiranja traktoristov, ki naj bi upoštevali predvsem tri glavne vrline: koliko so delali v kmetijski proizvodnji in ocvanje strojev. V Celju traktoriste že premirajo, in sicer po točkovnem sistemu, ki obsega 10 kriterijev. Takšna pobuda je vredna hvale in posnemanja, kajti če se ne bo nagajevalo vzpodbudno, bo vse prizadevanje Ljudske tehnike in ostalih čimteljev zaman — kolikor novih kadrov bo dala kmetijstvu, toliko jih bo ušlo drugam. F. S.



Novi objekt tovarne »NIKO« v Zelenikah. Foto: inž. P. Hafner

# Rekonstrukcija tovarne NIKO

Podjetje »Niko« se je v letih po osvoboditvi iz obrtne delavnice preko zadruge kmalu razvilo v po vsej Jugoslaviji znano podjetje — prostori pa so ostali isti — bivši hlevi in gospodarska poslopja nemškega veleposelnika Egra. Ti ne ustrezajo niti zdravstvenohigijenski, niti tehnološki, razširitev delovnega programa pa je nujno zahtevala rekonstrukcijo celotnega obrata. Tovarna se je udeležila zveznega natečaja za investicijske kredite in dobila 150 milijonov. Pomagala sta ji še republika in okraj, tako je v letu 1955-56 »Slovenija projekt« lahko pripravila investicijski projekt in armature pa je statističko in armature pa je obdelal ing. Bele. Na osnovi licitacije je v hudi konkurenci uspelo gradbeno podjetje »Tehnik« iz Skofje Loke in prevzelo gradnjo pod najugodnejšimi pogoji. Program

del je zelo kompliciran, ker je sama gradnja v glavnem montažna z obširnimi obrtniški deli, gotova pa mora biti v roku od 20. V. 1957 do 1. I. 1958. Poskusno obratovanje bo že v prvi polovici prihodnjega leta.

To je bil prvi nas prvi primer okroglega objekta s shed streho. Razdeljen je v dva dela: enonadstropno upravno zgradbo in obratno zgradbo

okroglega tlorisa s tremi dvoranami, v notranjem krogu bo strojno-rodna delavnica, v srednjem montažni in končni izdelava, v zunanem krogu pa skladišča in galvanizacija. Okrogel objekt zahteva zelo precizno in solidno izdelavo, zlasti zaradi montažnih elementov. Izdelujejo jih v posebni 35 m dolgi kopl. Glavni montažni elementi so: do 4 m visoki stebri, železobetonski

nosilci kombinirani iz betonskega pasu obremenjenega na tlak in vidne varjene predelne konstrukcije iz okroglega železa. Krovni elementi pa so betonske plošče z vložnim heraklitom. Vsa streha bo pokrita s pocinkano pločevino. Gradbena dela so sedaj v glavnem končana in če bodo obrtniki pohiteli, se ne bojim, da ne bi končali v predvidenem roku. K. J.

# Rezultat degustacije

Ker bo bralce gotovo zanimalo, kakšni so rezultati degustacijskih večerov, ki jih je prirejala ljubljanska Tobacna tovarna Širok po Sloveniji, smo se obrnili na direktorja tovarne Rudolfa Zrimška z nekaj vprašanji.

Predvsem nam je odgovoril, da je bil osnovni namen tovarne dobiti pri degustacijah mnenje potrošnikov o svojih proizvodih. Degustacijski večeri so bili v vseh večjih mestih Slovenije, v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Jesenicah, Novem mestu, Trbovljah, Krškem, Postojni itd. Sodelovalo pa je nad 3000 ljudi. Z neposrednim stikom s kadilci, kot sodobnim povezovanjem proizvajalca in potrošnika, je skušala tovarna dobiti ocmo svojih proizvodov, da tudi slišati želje in predloge kadilcev.

Rezultat degustacijskih večerov je nova cigareta in nova embalaža. Ta nova cigareta je »Zeta«, za katero se je izjavila večina kadilcev. Za »Moravo«, ki je bila tudi na preizkušnji, se je izrekla večina kadilcev s pripombo, da se ne sme menjati kakovost, zlasti ne navzdol, obdržati je treba standard s težnjo izboljšanja.

Pri degustaciji so kadilci dobili obe »Zeti«, staro in novo. Večina se je izrekla za »Zeto« z novo mešanico tobaka, ki bo prišla na trg prav te dni v novi, živobarvni opremi. Kaže, da kadilci bolj ljubijo žive, sveže barve, kajti ogromna večina anketirancev je bila mnenja, da je treba embalažo poživeti.

Tovarna bo pustila na trgu obe »Zeti«, staro in novo, vendar staro v manjših količinah. S tem bo še naprej ugotavljala želje kadilcev, kajti konec koncev je to le najboljši barometer okusa kadilcev. Z vzornimi cigareletami pa bo tovarna še naprej eksperimentalna in jih dajala kadilcem v ocenjevanje pod pogojem, da bodo tudi povedali svoje mnenje.

Razen naštetega, so degustacijski večeri dali tudi pobudo za izboljšanje in lepšo opremo »Dravov«. In ni izključeno, da bodo kadilci že letos lahko dobili novo »Dravo«, ki je nista vrste ljudska cigareta, saj je največ prodaja.

## IVANU PERČIČU V SPOMIN

Ena se tebi je želja spomnila... Smrt zavednega člana delavskega razreda in prvoborca za osvoboditev delovnih ljudi mi v deževnih dneva te jeseni ponovno potiska pero v roke. Spoznal sem ga v letih ko je v Franciji vladala Ljudska fronta. Po njegovem delu za Rdečo pomoč, za republikanske, španske, za »Glas izselencev« itd. in njegovih pismih polnih vročih, borbenih misli in izkušnje sem sodil, da spada v tisto vrsto naprednih borev, ki bodo ideli osvoboditve delavskega razreda ostali zvesti prav do zadnje minute svojega življenja.

Nisem se motil. Pokojni Ivan Perčič se je rodil 12. dec. 1895 v vasi Brvace pri Gospiču. Siromski stari so posrbeli, da se je Ivan učil kovarske obrti, v kateri — kakor mi je dejal njegov oče — »dohodki če že ne tečejo pa vsaj kapljajo. Toda te kaplje so bile v letih gospodarske krize v stari Jugoslaviji —

Ena se tebi je želja spomnila... Smrt zavednega člana delavskega razreda in prvoborca za osvoboditev delovnih ljudi mi v deževnih dneva te jeseni ponovno potiska pero v roke. Spoznal sem ga v letih ko je v Franciji vladala Ljudska fronta. Po njegovem delu za Rdečo pomoč, za republikanske, španske, za »Glas izselencev« itd. in njegovih pismih polnih vročih, borbenih misli in izkušnje sem sodil, da spada v tisto vrsto naprednih borev, ki bodo ideli osvoboditve delavskega razreda ostali zvesti prav do zadnje minute svojega življenja.

Nisem se motil. Pokojni Ivan Perčič se je rodil 12. dec. 1895 v vasi Brvace pri Gospiču. Siromski stari so posrbeli, da se je Ivan učil kovarske obrti, v kateri — kakor mi je dejal njegov oče — »dohodki če že ne tečejo pa vsaj kapljajo. Toda te kaplje so bile v letih gospodarske krize v stari Jugoslaviji —

Ena se tebi je želja spomnila... Smrt zavednega člana delavskega razreda in prvoborca za osvoboditev delovnih ljudi mi v deževnih dneva te jeseni ponovno potiska pero v roke. Spoznal sem ga v letih ko je v Franciji vladala Ljudska fronta. Po njegovem delu za Rdečo pomoč, za republikanske, španske, za »Glas izselencev« itd. in njegovih pismih polnih vročih, borbenih misli in izkušnje sem sodil, da spada v tisto vrsto naprednih borev, ki bodo ideli osvoboditve delavskega razreda ostali zvesti prav do zadnje minute svojega življenja.

Nisem se motil. Pokojni Ivan Perčič se je rodil 12. dec. 1895 v vasi Brvace pri Gospiču. Siromski stari so posrbeli, da se je Ivan učil kovarske obrti, v kateri — kakor mi je dejal njegov oče — »dohodki če že ne tečejo pa vsaj kapljajo. Toda te kaplje so bile v letih gospodarske krize v stari Jugoslaviji —

# Proizvodnja in potrošnja jedilnega olja

## Tovarne olja ne delajo s polno zmogljivostjo zaradi premajhne pridelave oljnih rastlin

V prvih devetih mesecih letos se je povečala proizvodnja in prodaja olja, medtem ko so se zaloge v primerjavi z isto dobo lani znatno zmanjšale. Povečanje proizvodnje je bilo mogoče zaradi dobrega oskrbovanja s surovinami, medtem ko se je prodaja povečala zaradi znižanja tovarniških cen olja, ki pa v trgovini ni bilo izvedeno. Trgovinska mreža na drobno prodaja jedilno olje liter po 330 do 400 din, medtem ko ga kupuje od tovarne približno za 300 din. V Združenju živilske industrije so mnenja, da bi bilo potrebno ta problem radikalneje reševati, ker je potrebno, da se izpremeni struktura potrošnje maslob in drugih rastlinskih maslob.

Zaradi nezadostnih količin surovin delajo jugoslovanske tovarne olja danes s polovino zmogljivostjo. Zato predlagajo poleg ukrepov za pospeševanje pridelave oljnic tudi uvoz oljnih surovin zaradi pomanjave

izkoriščanja zmogljivosti, tako da bi izdelovali olje predvsem za domačo potrebo, nato pa tudi za izvoz.

Ceprav je bil odkup oljnic izveden pravočasno, zastopniki v industrijske panoge niso zadovoljni z letošnjim odkupom. Po nekaterih ocenitvah bodo letos odkupili okoli 75.000 ton semen, sončnič, 6000 ton soje, 1200 ton oljne repice, 4000 ton ricinusa, okoli 2000 tona in okoli 3000 ton drugih oljnic. Kot vzrok neizpolnitve plana za odkup oljnic navajajo slab odziv proizvajalcev za kontrahiranje oljnic in še vedno nezadosten pridelok.

Zastopniki tovarn olja za povečanje pridelok in napredek proizvodnje teh industrijskih kultur predlagajo, naj bi v bodočem letu plačale tovarne za vsak kilogram semena oljnice po 2 din v sklad za pospeševanje proizvodnje kmetijskim organizacijam pa bi se na račun stroškov za kontrahiranje in odkup oljnic povečala odškodnina od 5 na 6 din.

nic navajajo slab odziv proizvajalcev za kontrahiranje oljnic in še vedno nezadosten pridelok.

Zastopniki tovarn olja za povečanje pridelok in napredek proizvodnje teh industrijskih kultur predlagajo, naj bi v bodočem letu plačale tovarne za vsak kilogram semena oljnice po 2 din v sklad za pospeševanje proizvodnje kmetijskim organizacijam pa bi se na račun stroškov za kontrahiranje in odkup oljnic povečala odškodnina od 5 na 6 din.

## Električni seševalci in registrske blagajne

Tovarna računskih strojev »TRS« v Zagrebu je izdelala do sedaj 10.000 ročnih računskih strojev v treh modelih. Sedaj je prešla na serijsko izdelavo električnih računskih strojev, seševalcev s tastaturo in kontrolno vrstico, prav tako pa so začela izdelovati podobne stroje na ročni pogon. Novost je, da pripravljata tudi proizvodnjo registrskih blagajn za trgovine.

Tako bodo prvi v naši državi začeli izdelovati registrske blagajne, ki so jih doslej izključno tujazali. Po njih je veliko povpraševanje in bo tovarna TRS imela mnogo naročil, da bo zadovoljila potrebo v državi.

## Zagreška kronika

V KRAJKEM 100 JAVNIH GOVORILNIC. Zagreb se vse bolj širi. Številni prebivalci se približujejo polovici milijona. S tem v zvezi pa naraščajo tudi potrebe na vseh straneh. Javnih telefonskih govornic in kinematografov ni nikdar dovolj. Sedaj je v mestu 40 javnih govornic po trgu in ulicah, v postopkih jih je 30, velesojem jih ima 10, začeli pa so montirati okoli 15 novih po trgovinah, tako da jih bo ob koncu leta okoli sto, toda vse to bi se premalo.

# Sodelovanje tudi s pošto

Dejavnost, ki potrebuje za poslovanje s čimnižjimi stroški sodelovanja vseh, ki uporabljajo njene storitve, je tudi podjetje, ki se bavi s prenosom pošiljk in vesti, to je PTT.

Včasih bi kdo mislil, kaj se me tiče. Pošta pobira poštnino za vse svoje storitve, pa naj skrbi sama kakor ve in zna za pravilno poslovanje. Ker pa se je v zadnjih letih zvrstilo po vseh podjetjih v upravnih odborih in delavskih svetih na tisoče in ti-

soče delavcev in uslužbencev, ki so pri tem delu spoznali, da ni in ne sme biti za nikogar vseeno, če katerokoli podjetje posluje z večjimi stroški, kakor je potrebno, saj ima to za posledico višje cene produktov, katerih potrošniki smo neposredno ali posredno vsi, bo to laže razumeti za PTT, katere storitve uporabljamo vsi.

Cenenost je odvisna od vseh. Kakor je znano, poštna tarifa ni postavljena povsem na osnovi teže pošiljke, temveč upošteva tudi druge momente, kot n. pr. kulturne potrebe, zaradi česar stane prenos 20 gr težkega pisma 15 din, 100 gr težkega časnika pa samo 0,40 din namesto 40 din, kakor bi stalo enako težko pismo. Celotna tarifa je postavljena na podlagi določenega razmerja med pošiljkami z višjo in nižjo tarifo. Čim pa se to razmerje spremeni tako, da poraste število pošiljk z nizko tarifno postavko, je treba tarifo zvišati, ker dohodki ne bi več krili povečanih stroškov. Dejstvo je, da se je to razmerje že močno spremenilo v korist pošiljk z nizko postavko, kakor v odnosu do predvojnega stanja, tako tudi v odnosu do zadnjih nekaj let. To dejstvo pa ne deluje negativno s tem, da zmanjšuje povprečne dohodke na eno pošiljko, temveč neposredno povečuje tudi stroške prenosa in dostave pošiljk, ker istočasno povečuje povprečno težo pošiljk. Vsakemu je je-

sno, da bo pismo lahko brez težav dostavil na dan 500 dopolnic, da pa nikakor ne bo mogoče dostaviti 500 revij s povprečno težo 100 gr, zaradi česar ima spreminjanje strukture pošiljk za posledico tudi povečanje številne pismonoše, kakor seveda tudi stroškov prevoza, ker železnica in ostali prevozniki ne delajo razlike, temveč je treba plačati prevoznino za vse vrste pošiljk samo po teži.

Pravilni naslovi in nabiralniki. Ker gre predvsem za sodelovanje pri vročanju poštnih pošiljk, je treba navesti še en razlog, ki vpliva na povečanje stroškov dostave. To je gradnja večnadstropnih hiš. Dostava v takšne hiše je veliko bolj naporna, kakor v nizke hiše že sama po sebi, poleg tega pa jo še otežuje večanje povprečne teže pošiljk. Številno pismonoše se na ta način nujno povečuje, ne da bi se dohodki večali. Vse okolnosti kažejo, da se bo z dvigom standarda še nadalje dvigala povprečna teža pošiljk, ki bo zniževala upoštevalne dohodke na pošiljko. Istočasno pa dvigala povprečne stroške na eno pošiljko.

V vseh mestih je potrebno še drugo sodelovanje. V mnogih državah so že uvedli obvezno gradnjo poštnih nabiralnikov za vse najmanjše stanovanj v hišah z več kakor enim nadstropjem v vhodni veži. V nabiralniške lahe odloži pismonoše vse navadne pošiljke, kadar ima kako vknjiženo, katere prejem je treba potrditi, jo pa prinese v stanovanje. S tem se pismonoše močno razbremeni, da jim ni treba po tolikih nadstropjih nositi vse teže pošiljk zaradi česar je seveda potrebno manjše število pismonoš, kar pomeni zmanjšanje stroškov. V vseh



ostalih hišah, kjer je več strank, pa naj bi bili nabiralniki pri vsakem stanovanju. Naravnost nerazumljivo je, kako morejo lastniki hiš ali hišni sveti dopuščati, da pismonoše z vso silo odtraja vrata in jih s tem poškoduje, ko hoče podtakniti skozi kakšno odprto pošiljko, če ni nikogar v stanovanju. Saj vsakdo ve, da so stranke v službi, na vru, da obiskuje, ali kakorkoli odsotne, pismonoša pa nima kam odložiti pošiljke. Včasih jo pusti kjerkoli že v bližini vrata, toda v teh primerih ni vrata tajnost vsebine niti pošiljka sama, ker si jo lahko vsakdo prilasti. Mnogokrat morda to ni važno nihče pa ne ve, če ne bo kdaj dobil pošiljke, za katero nikakor ne bi rad, da se izgubi ali pa da bi kdo zvedel za njeno vsebino. Vse to lahko vsakdo prepreči z nabavo nabiralnika, ki je lahko preprost in poceni, lahko pa tudi krameren ostalemu okolju, da ne kvatern izgleda. Zaradi pomanjkanja takšnih nabiralnikov je prišlo zaradi kršitve tajnosti in zmanjkanja pošiljk že do mnogih prepri-

tožb in občutne škode, tako da je kar nemogoče razumeti, zakaj ni več teh nabiralnikov. Ti bi bili v korist predvsem njihovim imetnikom, poleg tega pa bi tudi omogočali hitrejša delo pismonoše, kar pomeni znatno povečanje brzine dostave.

Poštni predali. V večjih mestih je število imetnikov predalov veliko. V Ljubljani se izda preko predalov 45 odstotkov vseh došlih pošiljk. Za to število pošiljk bi bilo potrebno ca 40 pismonoš; predvsem pa imajo od tega korist imetniki predalov, ker dobe na ta način svoje pošiljke neposredno do vhodne pošte. Razdeljevanje došlih pošiljk na nekaj sto imetnikov predalov in nekaj desetim pismonoš, katerih dostavniki okrajno obsegajo povprečno preko 10 ulic ali delov ulic, ni enostavno. Zaradi številnih sličnih imen pravnih oseb, katerih je nepripravno več, kakor jih je bilo pred vojno, je razdeljevanje pošiljk sedaj veliko težje. Osebe se iz raznih vzrokov pri tem delu pogosto menjava, zaradi česar je to delo počasno in tudi do pomot prihaja. Če bi imele vse pošiljke, ki se naj vročijo preko predala, navedeno število predalov, bi bilo to delo že iz tega razloga veliko enostavnejše in hitrejšo ter opravljeno z manjšim številom osebja.

Zaradi tega je nujno potrebno, da vsi imetniki opozarjajo svoje koreponente, naj navajajo v naslovu številko predala, ker jim samo to jamči, da bodo pošiljko pravočasno prejeli. To lahko storijo na razne načine, s štampiljko, s pismenim opozorilom v pripisu, še najbolje pa je, če stalnim koreponentom pošljejo tiskane ovitke s svojim naslovom, na katerih naj bo vidno označena številka predala. Po-

trebno je, da je številka dobro vidna, ker je, kakor je bilo že navedeno, mnogo imen podjetij tako sličnih, da jih v naglici, ki je pri takšnem delu na pošti nujno potrebna, lahko zamenejati. Najenostavnejše in za podjetje najcenejše je, če si dajo tiskati ovitke samo z naslednjim besedilom:

POŠTNI PREDAL 205 LJUBLJANA

Takšni naslovi so dovoljeni za pisemske pošiljke, ne pa za pakete, nakaznice itd. Predno pa se imetnik predala odloči za tak natis, se naj obrne na pristojno pošto, če morda nima v narštu menjati številko predala, če se pošta kaj preureja, sicer pa obdržati imetnik lahko isti predal desetletja, največkrat pa trajno. Takšen način naslavljanja pošiljk je praktičen tudi v primerih, kadar pravna oseba spremeni svoj naziv, kar je pri nekaterih pogost. Pošiljke prihajajo zaradi tega v in predal vseh kar pod tremi različnimi nazivi, kar seveda zopet otežuje delo na pošti in povzroča napake ne vročitve pošiljk, posebno ker se pogosto nihče ne spomni, da bi pristojno pošto sporočil pravočasno spremembo naziva.

Pričakujemo, da bo ta poziv naletel na ugoden odziv. Mogoče bo kdo ušel, da so to malenkosti. Res je, da so malenkosti, toda velika količina malenkosti ni več malenkost. Včasih lahko povzroči veliko škodo samo eno minuto preporno vročeno pošiljko, če ni več možno dobiti zveze na kakšno prometno sredstvo. Včasih je za to krivi pošiljatelj ali prejemnik takšne pošiljke sam včasih pa pošiljatelj ali prejemnik drugih pošiljk, ki niso polagali važnosti na »malenkosti«.

En eden iz generalne delavcev, katerim je pripadala glavna naloga v boju za uničenje starega izkoriščenega sveta se je pošiljal od nas za vselet.

Milijen oglas nam je povedal, da Ivana ni več. Toda ko gre za ljudi, kakršni je bil pokojni Ivan, je njihovo učenje mnogo več, kot je bilo v njegovem življenju. Ivan je bil za nas bogat, dostojen, zavednega borce. Mnogiča ostalih in posebno mladina ga je spremljala na zadnji poti. Tudi številni mladi včasih so v njegovem življenju našli staro resnico, da ljudstvo nikoli ne odrhne ne priznanja in ne spoštovanja borce, ki se ne selbino bore in žrtvujejo za njegovo svobodo in boljšo prihodnost.

Nedvomno bo spomin na pokojnega Ivana Perčiča živl dolgo, dolgo. Tomo Breje



# ZADNJA POROČILA

## Uspešen zaključek debate

Politični odbor je soglasno sprejel kompromisno resolucijo za razširitev raziskav odbora OZN za atomska sevanja — Dames se začne debata o Koreji

NEW YORK, 11. nov. (AP). Politični odbor Generalne skupščine je nocoj soglasno sprejel kompromisno resolucijo o posledicah atomskih sevanj, ki zahteva razširitev raziskav odbora OZN za sevanja. Od tega odbora se prav tako zahteva, da poroči o svojem delu predložil čimprej in ne šele do 1. julija prihodnjega leta, kakor je bilo prej predvideno.

Resolucija dalje poziva vse zainteresirane države k nadaljnjemu sodelovanju in dostavljanju informacij odboru, od generalnega sekretarja pa zahteva, da v sodelovanju z odborom za sevanja prouči vprašanje metod za krepitve delovanja tega odbora in o tem poroči Generalni skupščini prihodnje leto.

Kompromisni predlog resolucije so predložile delegacije Mehike, Egipta, Jugoslavije, Indije, Poljske in Kanade. V zadnjem trenutku pa se je tem pridružil še 10 držav. Po sprejetju resolucije je več delegacij izrazilo hvaležnost delegaciji Indije, ki je dala pobudo za kompromisni predlog. Tudi predsednik Generalne skupščine je poudaril kot pozitivno dejstvo pomirljivost, ki je omogo-

čila soglasen sprejem sklepa o tako važnem vprašanju. Pred glasovanjem o kompromisni resoluciji je Češkoslovaška umaknila svoj predlog o sklicanju mednarodne konference znanstvenikov, osem zahodnih držav pa je umaknilo predlog, v katerem pozivajo države na sodelovanje z odborom za sevanja. Politični odbor je s tem zaključil proučevanje vprašanja atomskih sevanj in bo jutri začel debato o korejskem vprašanju. Pred zaključkom se je odbor sklenil, da bo za korejskim vprašanjem proučeval vprašanje Zahodne Nove Gvineje, nato pa alžirsko vprašanje.

### Krvava volilna kampanja

Manila, 11. nov. (Reuter). Na Filipinih bodo jutri volitve predsednika, podpredsednika, 8 senatorjev in 102 poslancev. Tik pred zaključkom volilne kampanje so sporočili, da so bili izvršeni še štirje umori, tako da je predvolilna kampanja terjala skupno 13 smrtnih žrtev, med katerimi sta dva voditelja opozicijske liberalne stranke. Med vso predvolilno kampanjo je bilo 127 incidentov, med katerimi je bilo 54 ljudi poškodovanih. Kljub temu politični opozovalci menijo da je bila to »ena najmirnejših predvolilnih kampanj na Filipinih, kjer je bilo v volilni borbi leta 1955 ubitih 16 ljudi, leta 1946 pa 50 ljudi.

### Mao Ce Tung pri Hruščevu

MOSKVA, 11. nov. (Reuter). Kakor poroča TASS, je prvi sekretar CK KP SZ Nikita Hruščev danes sprejel predsednika LR Kitajske Mao Ce Tunga in se z njim dijel časa priložnostno razgovarjal. Na tem sestanku sta bila tudi sekretar CK KP Kitajske Sia Pin in pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Fedorenko.

### Koordinacija arabske propagande

KAIRO, 11. nov. (Reuter). Predstavniki osem arabskih držav so na konferenci v Kairu sklenili, da bodo ustanovili skupni odbor za propagando v okviru Arabske lige. Od arabskih držav edino Jordan ni bil zastopan na tej konferenci. Poudarjena je bila tudi nujnost okrepitev zvez med Afriko in Azijo ter dosežen sporazum o skupnih arabskih radijskih oddajah. Sprejet je bil tudi sklep o ustanovitvi arabske časopisne agencije.

### Menon obolel

New York, 11. nov. (AP). Nocojinja seja Varnostnega sveta se je začela nekoliko kasneje zaradi lahkega obolenja šefa indijske delegacije Krišna Menona, ki je nocoj nadaljeval govor o kašmirskem vprašanju, začel pretekli tork. Menon je odgovarjal na pripombe delegatov Kube in Velike Britanije ter je dejal, da indijska delegacija podpira načelo neodločbe vsakokrat, kadar je to lahko uporabljeno, v primeru Kašmira pa zaradi zgodovinskih, etničnih in pravnih razlogov tega načela ni mogoče uporabiti. Potem ko je govoril eno uro, je Krišna Menon prekinil govor in zapustil sejo, ker mu je postalo slabo. Predsednik Varnostnega sveta je takoj za 15 minut preložil sejo, ker se pa šef indijske delegacije ni vrnil v dvorano, so sejo Varnostnega sveta preložili do jutri zvečer.

### SAH

Vageningen, 11. nov. (Tanjug). Na mednarodnem cirkusu turnirju v Vageningenju se je nadaljevalo igranje prekinjenih partij iz prejšnjih kol. Naš velenjski klub Trifunovič je uspel zmagati obliko rambro šahovca Clarka in ga prisiliti k predaji. Rezultati ostalih prekinjenih partij so: Olafson : Larsen 0:1. Niephaus : Olafson 0:2. Tojanec : Olafson 0:2. Olafson : Uihmann : Stahlberg 1:0. Ulster : Henninen 0:1. Donner : Teschner 1:0. Teschner : Ulster prekinjeno. Olafson : Kolarov ponovno prekinjeno. Po IX. kolu je položaj na tabeli: Szabo 8.5. Larsen 7. Uihmann in Trifunovič 6.5. Donner 6. Stahlberg 5.5. Olafson 4.5 (2). Ivkov 4.5.



Včasih mu je treba popraviti pot, temu našemu tramvaju...

# PO CESTAH LJUBLJANE

## Intervju dneva

Znanega filmskega igralca Janeza Čuka sem zagledal v javni telefonski govornici, ko je nemirno vrtil telefonsko številko.

Počakal sem, da je končal pogovor in z beležnico v roki stopil k njemu za droben intervju. »Šlišal sem, da odpotujete?« »Da.« »Kam — spet na morje?« »Da, na morje nadaljevati snemanje.« »Kdaj?« »Danes, to je v ponedeljek popoldne.« »Menite, da bo šlo v redu?« »Upam, da bomo v dobrem tednu končali.«

Tudi mi želimo filmski ekipe, ki je danes odpotovala na ponovno snemanje filma »Dobro morje«, da bo vreme lepo in morje mirno in dobro. lp

## Današnje srečanje

Na pločniku je ležal golob. Iz rane na vratu mu je stila drobna kaplja krvi, kot da se ne more ločiti od mrtvega ptiča. Zadnji znak življenja... Zalostno je molil drobnega glavo proti nizkemu oknu kletne sobe. Iskal je rešitve v mraku. V varni temi mračne sobe. Tam se bo skrili... Pred objektivnim fantom, ki ga je ubil... Mimo so hiteli ljudje. Niso opazili mrtvega goloba. Bil je navaden delavnik in kdo bi pomislil na mrtvega ptiča... Ni čas za to. Prišla je mati z otrokom. Morda je imel šest let. Tudi njej se je mudilo. Sin pa jo je ves začuden ustavil.

»Poglej, mama! Mrtve ptičke! Mama, zakaj je mrtve?« Bil je zalosten in drobn glasek se mu je tresel. »Nekdo ga je ustrelil. S puško.« Le nerada mu je to rekla. Ni hotela, da bi njen sin tako zgodaj spoznal, kaj je smrt... Morda pa je bilo prav, da mu je povedala. Zapomni si bo ta trenutek, ta žalostni trenutek smrti malega goloba, in nikdar ne bo surov s živimi. Tudi z ljudmi ne. Gotovo ne.

Mati mu je dala papir. Nežno je prijel mrtvega goloba, ga zavil in odnesel domov. Previdno, kot bi se živel... Zakopal ga je na vrtu.

## Ljudje komentirajo...

Iz neke gimnazije se je vsula gruča dijakov. Večinoma so bili šestdesletni in sedemdesletni. Pred vrati so se ustavili. Za klepet pred odhodom domov. Priznali so si »polovičke« in se zastopili v pogovor. »Fantje, zvečer se dobimo! Pri Milanu. Bomo malo pokrskali.« »Večja. Pa glejte, da boste tudi cočni.« »Prilepi Majdo. (Drugemu) Najlepše deklet, kar sem jih kdaj videl.« »Jože, prinesi tisto buteliko, ki je ostala od zadnje. Menda je ni si sam spil... Jože je ni sam »pospravil«. Verjetno mu je bilo dolgčas, da bi sam pil.

Ljudje pa komentirajo... Pravi: »Le zakaj tej naši mladini ne dajo koristne zabave.« »Drugi pa pravijo: »Eh, ta naša mladina... V vseh dobah je enaka. Samo zabavala bi se.« Neko pa ugotavlja: »Zadnji čas je, da se spomnimo na našo mladino. Moramo ji dati kaj novega. Kaj mametnega...«

## Kulturni barometer

Iz Mesnega gledališča Z zadnje premiero »Ladja spominov« so zelo zadovoljni, ker menijo, da pomeni uspeh za njihovo gledališko hišo.

Decembrska premiera bo otroška igra Kristine Brenkove »Na splavcu«.

Za januar pripravljajo dve deli, ki bosta prvič izvajani v Jugoslaviji, in sicer švicarskega dramatika Fürmata »Obisk stare gospe« ter Josipa Kulundžiča »Usode«.

14. in 15. decembra bo Mestno gledališče gostovalo v Trstu in Starigradu Gorici z »Večerom v čitalnici«.

## MODERNA GALERIJA

V sredo, 13. novembra, bo v Moderni galeriji v Ljubljani odprta retrospektivna razstava del Injaca Joba. Razstava bo v počastitev 20-letnice smrti. Z konec novembra bo odprta tudi razstava sodobne italijanske grafike. Točen datum otvoritve bo določen kasneje.

## MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V nedeljo bo v Mestnem lutkovnem gledališču premiera predstave ročnih lutk »Težave Peteršiljkove mame«. Gre pravzaprav za obnovitev z večjimi spremembami. Kot vsako leto bo Mestno lutkovno gledališče pripravilo tudi letos za novoletno jelko predstave za naše malčke. Za delo se še niso odločili.

## Novice

Od »Jugopetrola« smo zvedeli, da so govorice o podražitvi naftnih derivatov popolnoma neumestne. Cene bodo ostale nespremenjene. Podjetje »Drogerija« bo verjetno še prihodnji teden pričelo s prodajo svojega toaletnega mila »Lasta-5«. Pravijo, da bo to eno naših najboljših mil. Cene bodo zmerne. Našli so možko truplo na kolesu — Tomačevca št. 9. Ugotovili so, da je umrl Janez Vilman, star 56 let, iz Jesenic, brez stalnega bivališča in brez stalne zaposlitve. Sodna komisija ni ugotovila nikakršnih znakov nasilja na truplu in domnevala da je umrl naravne smrti. Stanovalka iz Tomačevca št. 9 pravi, da mu je ob enih popoldnih prinesla juho in je tedaj tožil, da se slabo počuti. Ob treh popoldnih so ugotovili mrt. Preiskava je v teku. XX XX Varnostni organi raziskujejo tujom v planinsko kočjo Na Veliki planini. Vlomitelj še niso znani, škoda še ni ocenjena.

## „Ni tako kot smo govorili“

Po prehodu čez cesto se bežno ozrem na ljudi, ki stojijo pred hotelom. Ljudje, kot vsak dan. Eni stojijo v senci in čakajo na avto, drugi se vračajo iz hotela, tretji se sprehajajo po parku. Kot običajno hočem mimo njih, ko mi se pogled nepričakovano ustavi na ženskih očeh, ki me motrijo izpod čela mlajše ženske. Nekom znanem se mi vidijo te oči, čeprav so mnogo bolj otožne, kot jih imam v spominu. Pogledam bolj: ženska, precej slabo oblečena, nje pa se drži kuštravo dekletce, kakih pet let.

»Ali si ti, ali nisi?« jo ogovorim, ne brez dvomov. »Da, sem! mislila sem, da me ne boš hotel prepoznati...«

»Ne da te nebi hotel, toda komaj sem te prepoznal.«

»Jaz pa sem tebe takoj, pa se te nisem upala ogovoriti. Ze pred leti sem te videla, pa se prav tako nisem upala... (I)«

»Res je, 14 let, kar sva si zadnjič segla v roko v tistih novembrskih dnevih po nemški ofenzivi leta 1943. Marsikaj se je spremenilo od takrat. Tudi ljudje. A jaz se veselim usakega srečanja z ljudmi, s katerimi sem v tistih časih delil dobro, predusem pa slabo.«

»Ti morda, mnogi pa ne več. Ne poznajo me, nočejo me niti videti. Če jih srečam, gredo mimo mene, kot da se nismo nikoli poznali. Partizanskega tovarištva ni več. To me boli, poleg ostalih težkoč, ki jih

imam. Ni tako, kot smo takrat govorili...«

Sledi izpoved prezgodaj ostvele in izčrpane bivše partizanke in partizanske kuharice Johance. Izpoved lahko imenujete tudi obkrožbo proti zastopavljanju, ali pa drugače. »Takrat po nemški ofenzivi v jeseni 1943 sem odšla v brigado, iz brigade pa v partizansko bolnišnico. Tam sva se spoznala. Bil je tako hudo ranjen in potreben nege. Poročila sva se. On je vedno šibkega zdravja. A kaj hočeš. Sest otrok imava. On je v službi, ali malo zasluži. Kako živimo, si lahko misliš. Za nas osem ljudi, imamo le tri postelje. Rada bi se kje zaposlila, da bi otrokom kupila vsaj najnujnejše, pa ne dobim zaposlitve. Veš, mlajše prej dobe zaposlitve.«

Gledal sem za njo, izčrpano in bolno, ki jo je bil pred štirinajstimi leti navzlic vsem težavam samo smeh in dobra volja. Šla je z negotovimi koraki v bolnišnico na pregled. Vojni napori in trpljenje ter materinstvo so načeli zdravje, ki ga je imela včasih skoraj preveč. Sledovi nevarne bolezni, ki jih skušajo v bolnišnici vsaj onemogočiti, če ne odstraniti. Po pregledu se je odpravila v mesto ob Savi, kjer je v zadnjih letih nastal močan industrijski obrat, kjer je veliko dela in kruha za številne ljudi, za bivša partizana in njuno družino, pa je kot kaže obojega premalo.

Ze s samo partizansko tovariško besedo bi lahko mnogim pomagali moralno.

## Najstarejši hrastničar



92-letni upokojeni delavec kemične tovarne Anton Pahor. Pred 65 leti se je zaposlil v tovarni in delal v njej polnih 50 let. Kljub visoki starosti rad obiskuje razne kulturne prireditve in še vedno opravlja razna hišna dela. Hrastničar mu želijo, da bi zdrav in zadovoljen preživel večer svojega življenja.

# Dobra vest za Ljubljano

Pred kakim mesecem so v Siskli, nasproti »Srišča« živ-zavne, dobrih 100 metrov niže od dosežane tržišča, začeli graditi novo živilsko tržnico, ki meri 820 m<sup>2</sup>. Siskensko tržišče je eno od najbolj obiskanih v Ljubljani, saj ima v razmerju do glavnega trga 5,78% celotnega prometa.

Prva etapa del bo zaključena do konca letošnjega leta. V tej etapi bodo tržišče pokrili z valovito pločevino, asfaltirali tla, uredili ribarnico, prostor za tržnega nadzornika in stranišče.

V drugi etapi, ki bo zaključena verjetno do sredine drugega leta, seveda če bodo zagotovljena finančna sredstva, bodo uredili vrsto lokalov, ki bodo montirani iz enega izmed lahkih gradbenih materialov. Urejene bodo tako, da bodo tisti prostori, v katerih bodo nepokvarljivi predmeti — omejevanje.

Uprava tržnic v Ljubljani predvideva, da bi uvedli na siskensko tržišče celodnevno poslovanje. V lokalih, ki jih bodo uredili v drugi etapi, pa bodo namestili mesarjio, pekarijo, mlečno restavracijo, prodajalnico sadja in zelenjave ter drugo. Prizadevali si bodo, da bo nov trg založen z vsemi živil-

skimi potrebščinami, ki jih rabijo povprečno gospodinjstvo. Da bo na novem trgu dovolj lokalov in prodajalcev nasploh, bo morala nedvomno poskrbeti tudi občina Siska, saj stoji novo tržišče v centru njenega področja.

Kot rečeno, je poleg glavnega trga na Vodnikovem trgu dosežani siskenski drugi največji v Ljubljani in zato temu primerno tudi založen. Z dograditvijo novega tržnega prostora se bo njegova zmogljivost nedvomno še močno povečala. Ze zdaj, ko je tržnica še v gradnji, je med državnimi podjetji pa tudi privatniki veliko zanimanje zanj. Zmogljivost se bo povečala še bolj takrat, ko bodo tržnico zasteklili.

Siskensko tržišče ima »se drugačne perspektive kot na pristo v Mostah, ki, kakor smo ga že označili, »ne gra«. V Mostah so namreč še številni vrtničkarji, ki zlahka krijejo svoje potrebe in potrebe osesodov. V Siskli pa je vrtničkarstvo začelo počasi, a vztrajno propadati. Drobne kmetovalce in vrtničkarje izpodrivajo številni stanovanjski in tovarniški bloki. Siskenski trg bo preskrboval vse obširno področje od Pivovarne Union pa do litostrojskih blokov.



PO POVESTI J. OLIVERA CURWOODA RIŠE: M. MUŠTER



169. Potem pa je Kazan občutil, da se bori samo še proti krempljem, strašnim krempljem, ki so zarezovali globoke boleče rane. Nevarno nasprotnikovo orožje mu je preprečilo tudi drugi naskok. Toda Kazan, ki se je bil nekoli že boril v risom, si je zapomnil način boja: nasprotniku mora planiti na hrbet, ne pod grlo.



170. Risa ne sme prevrniti na hrbet, v tem položaju so njegov kremplji najbolj nevarni! Znova se je zakadil v nasprotnika in ga popadel za vrat. Pa mu je odgovoril z enakim prijemom. Sredi najhujšega boja pa sta se živali privallili do roba prepada. Prav takrat, ko je začutil Kazan risove sobe na svojem vratu, mu je zmanjkalo tal pod šapami.



171. Potegnil je risa za seboj. Brez glasu, trdno zagrižen! Strka na Kazanovem vratu je med padcem nekoliko popustila in pes se je še močneje zagrizel v risov kožuh. Ta divji, boreči se klopičci pa je padal in padal, v zraku se je dvakrat ali trikrat obrnil in končno priletel na tla.

KOLENDAR
Torek, 12. novembra: Emil
Danes se žrnogorsko ljudstvo...

Društvo za kulturno sodelovanje
Jugoslavija - Francija bo imelo v
sredo, dne 13. t. m. ob 20 v Klubu...

CE NEGUJES SVOJE LICE
Z masno kremo, potem zahtevaj
samo ULTRAGIN - Ispit kremo...

Pri Društvu ekonomistov Ljubljana,
na sestanku računovodske
sekcije - v sredo, 13. t. m. ob...

KONCERTI
Večer skladb Bele Bartoka (v
sredo, 12. novembra) bo prvi iz...

II. PROGRAM ZA TOREK
14.00 Laha glasba; 15.00 Napo-
vedna Goba; 16.00 Radjska igra...

KINO
SPORED ZA TOREK
UNION: angleški barvni film
ABDULLAH VELIKI. Tednik:
Po vsem svetu, samo pri zadnjem...

Zdravstveni dom BEZGRAD:
dr. Naglar, Hubert, Tlova 23 -
B. ul. tel. 31-288. V odstopnosti
zdravnik klicati tel. LM 20-800.

NEGOVANA ZENA uporablja
hormonske inobene in vitaminske
(dnevne) kreme EVELINE za...

GLEDALISCA
DRAMA LJUBLJANA
Torek, 12. novembra, ob 19.30:
Linhart: Ta veseli dan ali Ma-
tiček se ženi. Abonma E. (Se-

MESTNO GLEDALISCE
Ljubljana, Gledališka pazaža
Torek, 12. nov. ob 20.30: Zveinov:
Korčak o sreči. Abonma
TSS II.

RADIO
5.00-8.00 Prenos sporeda Radia
Ljubljana; 8.00-8.05 Domače vesti;
8.05-8.15 Objave; 8.15-8.35 Domači...

MARIBOR
Torek, 12. novembra
Dežurna lekarna: Studenci -
Gorkga ul. 18.

MALI OGLASI
ELEKTRICARJA visokovalifera-
ncne in soferja C-kategorije
sprejme industrijsko podjetje v
Ljubljani. Nastop možen takoj.

Uspešno prizadevanje
prebivalcev brežiške občine za preskrbo z zdravno pitno vodo
Marsikateri brežiški občan
z zadovoljstvom ugotavlja, da
se izpopolnjuje želje in načrti...

»Naš vrhovni komandant« v Kopru
Razstava o življenjski poti tov.
Titu pred vojno, med njo in po
njej, ki jo je odsek za politično-
moralno vzgojo zagrebške...

Zunanjetrgovinsko podjetje v Beogradu
išče izkušenega RUDARSKEGA INŽENIRJA z nad
12-letno operativno rudarsko prakso za
TEHNIČNEGA DIREKTORJA

Ena o »SAP-Ljubljana«
Pred blagajno avtobusne posta-
je: predimni listek do Slove-
njske Gradca.
Izvolite! Srečo imate, dobili
ste se zadnji sedež in je vse raz-
preno.

Okrajno sodišče
v Slovenskih Konjicah
Po poročilu okrajnega ljud-
skega odbora v Celju so v teku
vse priprave za ustanovitev
okrajnega sodišča v Slovenskih
Konjicah.

Videm - Dobropolje
Prebivalci dobrepoljske doline
se že nekaj časa resno zavzemajo
za dokončno ureditev železniškega
postajnega postopja v Vidmu-
Dobropolju.

Predavanja
Prilagoditveno društvo v Ljubljani
vabi na poljudnoznanstveno
predavanje prof. dr. Miroslava
Zela: Življenje v morju.

Franc Menart
krojaški mojster
V prerani grob ga bomo položili v sredo, 13.
novembra 1957. Pogreb bo ob 9. uri izpred hiše žalos-
ti, Vižmarje 22, na pokopališču v Sentvidu.

Radio
Spored za torek
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00,
10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00,
23.55.

Franc Maček
Pogreb bo v torek, dne 12. novembra ob 15. uri
izpred hiše žalosni, Sp. Zadobrova 34, na pokopališču
v Polju.

Matevz Vidmar
Dobrega tovariša in poštvalnega delavca bomo
ohranili v trajnem spominu.

Zahvala
Vsem, ki so se poslovlili, izrekli sožalje ob izgubi
naše nepozabne matere
MARJE KONSTANTIN - KALAN
roj. BERNIK

Madžar Berczik ohranil naslov

ZAGREB, 11. nov. — Pozno sinoči se je v dvorani Radničkove doma končalo letošnje mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu. Turnir je vsekakor uspel in prinesel tudi našim mladim igralcem obilo uspeha.

magal je skoraj vse najboljše igralce sveta, med njimi tudi svetovna prvaka zadnjih let Japonce Tanaka in Oginuro, odlični pa so bili v obrambi a nekoliko premehak v napadu.



Otroške bande v New Yorku

V zadnjih tednih so v New Yorku otroci ulice izvršili nekaj strašnih zločinov. Tako je šestnajstletnega Edvarda Simensa napadla banda pobadnikov, mu razbila lobanjo s televizijsko anteno in ga potem zaklala.



UNESCO — specializirana agencija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo se prav posebej ukvarja z vprašanjem vpliva filma na otroke.

Policija sicer te zločine raziskuje, vendar je zaenkrat nemočna, ker so otroške bande trdno organizirane in ne izdajo svojih članov.

Mehanični nos skrbi za zdravje rudarjev

Ni večji od škatle za cigare, vstavi na steno, diha kot človek in je zvezan z umetnimi pljuči. Tak je mehaničen nos, ki ga rudarji v Veliki Britaniji nosijo s seboj na delo pod zemljo.

Pri moških je favorit št. 1 Madžar Berczik ohranil naslov, ki si ga je lani priboril v Beogradu. V finalu je premagal Čeha Andrejša 3:1 (7:21, 2:8, 21:8, 21:4).

Francija - Jugoslavija: drevi v Ljubljani

Jugoslovanska namiznoteniška reprezentanca, ki ji je pred dnevi v Zagrebu skoraj uspel velik več zmagati proti Madžarski, se bo drevi ob 10.30 na taboru pomerila v uradnem dvoboju z ekipo Francije.

Na konsek šahovskem turnirju v Vageningen u sta naša dva igralca v IX. kolu dobila točkoma: moški: Andrejša — Stipek (CSR) 2:0 — Gyetvai (Mad) 3:0 (21:4, 21:14, 21:12), ženske: Kozomara — Kozomara (Rom) 3:0 (21:15, 13:21, 21:19, 22:20).

SAH DOMA IN PO SVETU

Polfinalni turnirji pred zaključkom

V Kranju so v XIV. in predzadnjem kolu polfinalnega turnirja igrali: Bradvarevič; Tomšič remi, Smederevac; Crepišnik 1:0, Milčević; Lukić 0:1, Cuderman; Puc remi, Sofrevski; Smalbegović remi, Nikolić; Vuković remi, Smederevac in Bidev sta se spoprijela za prvenstvo, vendar je prvi, medtem ko je Sofrevski dobil celo točko proti Crepišniku.

STUJUJEA SO VESTI

... da je postala evropski prvak v judu ekipa Velike Britanije, ki v Rotterdamu zmagala nad ekipo iz Švedske, brez katerih zmagala je v Budimpešti reprezentanca Madžarske v rokoborbi grško-rimnskega sloga premagala Švedsko 5:3.

Bolezni robotov

Robert Schaffer, belgijski inženir, si je pred 30 leti omislil stroj, ki je imel podobo človeka. Opravljal je razna domača dela. Zagal in sekal je drva, zabijal je žebelje in znal je še veliko podobnega.

V MEKAJ VRSTANI

V prijateljski nogometni tekmi so nogometni sodniki iz Beljaka premagali ljubljanske vrstnike 4:3 (2:2). Igrali je bila lepa in zanimiva, posebno dobro pa je igralo vigrano moštvo iz Beljaka.

Uspehi in problemi litijske mladine

Letos so litijski športniki dosegli nekaj lepih uspehov — razen nekaterih športnikov, ki so ponovno ostali na zadnjem mestu. Najbolj so uspevali nogometaši, ki so ta čas na drugem mestu v ljubljanski podzvezni in so najrazvitejši in najstarejši ekipa.

ZAKLJUČEK DRŽAVNEGA PRVENSTVA V DVIGANJU UTEŽI

V nedeljo pozno zvečer je bilo v Ljubljani zaključeno državno prvenstvo v dviganju uteži.

Nogomet, vreme in...

Zane: »Tiranšču je malo odleđilo. Nasedi se slednji napadalec, ki so bili kos celo Gromu in nihovemu. Tedič Romuni. Slušim, da je v nogometni zvezi poznala cvetlica, ki se po latinško imenuje »pe« in nihove. — vrata pozabili sem. No, po domače ji pravimo — upanje. Kaj, ko pa ti sploh koncu? Ali bo uspešen?«

Številni novi rekord

V nedeljo pozno zvečer je bilo v Ljubljani zaključeno državno prvenstvo v dviganju uteži. Drug dan tekovanja so bili v vseh kategorijah, razen v srednji, postavljeni novi državni rekord.

»Leteče plošče« v Sovjetski zvezi

Mnenje, ki se je razširilo v Ameriki, češ da so Rusi v nekaterih tehničnih panogah celo za 5 let pred ZDA, je dobilo nekako potrdilo tudi v pripravah sovjetskih tehnikov, da izpopolnijo modele tako imenovanih »letečih plošč«, se pravi takih letal, ki bi se dvigala navpično in se spuščala naravnost na zemljo.

P. VIALAR MORSKA ROVA

Ni čakal na odgovor, okrenil je glavo in s prstom pokazal na zaboje. Pri tem se je začel spopiriti: »Dvanajst tisoč jurjev! In udaril je bahato po mladeničevem hrbtu, kot bi hotel reči: »Jaz, ki sem vse to naknil, sem prav gotovo fant od fare!«

komolcih odrgnjenim plaščem, okoli vratu pa si je zavila revno, obrabljeno krzno. Izpod odeje so ji na drugem koncu lezle noge in na obeh ponošenih čevljih sta v podplatih zijali okrogli luknji. S seboj je imela kaj malo prtljage: slabo zavezan, rjavkast papirnat paket. Položila si ga je pod glavo, pod to brezkrvno glavo, ki so jo obdajali razmršeni, kostanjevi lasje, pod glavo, ki se ni več premikala. Oči, za katere se je zdelo, da nič več ne vidijo, so bile kljub temu široko razprte, čisto steklene in kot pokrite s tančico.



Pogled na Helena je zopet začela plesti!